

Zagrebačka strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje

od 2021. do 2025. godine

1. UVOD

Grad Zagreb lokalnim modelom socijalne zaštite koji je usmjeren socijalno ugroženim građanima našeg grada želi postići dva cilja, a to je zadovoljavanje njihovih egzistencijalnih potreba, ali i omogućavanje bolje kvalitete života nadopunjavanjem državnog sustava socijalne skrbi. Nadogradnjom socijalnih prava i usluga postiže se sinergijski i komplementarni učinak svih odgovornih razina kako bi se pojedincima i obiteljima koji se nalaze u potrebi omogućila pravovremena, ciljana i dostupna socijalna prava i usluge te podrška.

Sve veća neizvjesnost i nesigurnost u kombinaciji s rizicima suvremenog doba te očekivanim posljedicama svjetske pandemije COVID – 19 (u daljnjem tekstu: pandemija), potresa koji su pogodili Zagreb 22. ožujka i 29. prosinca 2020., a koji su izazvali velike materijalne štete te prouzročili ostanak bez krova nad glavom za mnoge naše sugrađane¹ kao i smanjenje bruto društvenog proizvoda za 15% u drugom tromjesečju² 2020. godine i 10% u trećem tromjesečju³ iste godine uz povećane stope nezaposlenosti, stvorilo je potrebu za ovim strateškim i integriranim dokumentom kojim Grad Zagreb želi olakšati položaj socijalno ugroženih građana i osigurati im bolju kvalitetu života u ovim nesigurnim vremenima. Stvaranje pretpostavki za ublažavanje posljedica koje već nastaju ili će nastati zbog nepovoljnih svjetskih zbivanja te anticipirane svjetske krize prioritet je ovog dokumenta.

¹Prema podacima Gradskog ureda za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša do 6. svibnja 2020., broj ukupno zaprimljenih prijava za štetu na imovini iznosio je 30 500, od čega se 91,5% prijava odnosi na obiteljske i višestambene zgrade, 4,0% na poslovne građevine tvrtki dok se najmanje prijava odnosi na građevine kulturne baštine s 0,2%. U Gradu Zagrebu je nakon potresa pregledano ukupno 23 329 građevina od kojih je 19,84% dobilo oznaku „privremeno neuporabljivo“, a 4,84% građevina dobilo je oznaku „neuporabljivo“. Prijavljene štete na imovini prijavili su uglavnom građani – fizičke osobe (83,2%), a prijavljena je šteta uglavnom na neosiguranim objektima (94,3%). Prijave štete uglavnom su se odnosile na obiteljske i višestambene zgrade (91,5%) (Gradski ured za stratejsko planiranje, stanje na dan 22.6.2020.). Najveći broj brzih pregleda s ocjenom „neuporabljivo“ nalazi se u gradskoj četvrti Donja Dubrava (20,4%), Donji grad (14,7%), Podsljeme (13,3%), Maksimir (13,3%) i Gornji Grad – Medveščak (12,7%) (Gradski ured za stratejsko planiranje, stanje na dan 22. 9. 2020).

² Državni zavod za statistiku (2020). Prva procjena tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda za drugo tromjesečje 2020. Preuzeto 7.12.2020. s <https://bit.ly/2JHw2lh>

³ Državni zavod za statistiku (2020). Prva procjena tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda za treće tromjesečje 2020. Preuzeto 7.12.2020. s <https://bit.ly/33POOhn>

U prilog važnosti donošenja ovog strateškog dokumenta, govore i rezultati istraživanja o utjecaju pandemije na privatni i poslovni život građana diljem Europske unije (u daljnjem tekstu EU), a koje je provela Europska zaklada za poboljšanje životnih i radnih uvjeta⁴ ([Eurofound](#)). Naime, rezultati su potvrdili nepovoljni kumulativni socijalni i ekonomski utjecaj pandemije na živote građana, osobito žena i mladih⁵. Istraživanje je pokazalo kako je pogoršan položaj mladih u dobi od 18 do 34 godine na tržištu rada, od kojih čak polovica negativno procjenjuje svoj ekonomski i socijalni položaj. Nadalje, u skupinu koja je u nepovoljnom položaju spadaju i žene koje su, u usporedbi s muškarcima, češće ostajale bez posla zbog pandemije. Isto tako, vjerojatnost da će izgubiti posao veća je kod samozaposlenih osoba te osoba s nižom razinom obrazovanja (osnovnoškolsko ili srednjoškolsko). U spomenutom istraživanju čak 19% sudionika iz Hrvatske smatralo je kako će u sljedeća tri mjeseca ostati bez posla (travanj, 2020.), što je nešto veći postotak od prosjeka sudionika EU⁶.

Istraživanje na uzorku građana iz cijele EU pokazalo je kako je 40% sudionika u travnju 2020. godine očekivalo pogoršanje svoje financijske situacije dok je u srpnju taj postotak bio nešto manji. 47% sudionika na razini EU u travnju je izjavilo kako je njihovo kućanstvo imalo „financijskih teškoća u sastavljanju kraja s krajem“, a hrvatski građani navode gotovo najviše financijskih i egzistencijalnih problema u usporedbi s drugim državama EU-a. Zabrinjavajući je i podatak prema kojem su hrvatski građani najmanje optimistični u pogledu svoje financijske budućnosti u usporedbi s drugim državama EU-a⁷.

Važno je naglasiti da su teme siromaštva i socijalne isključenosti u strateškim dokumentima Republike Hrvatske prepoznate već 2002. godine donošenjem prvog Programa borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti dok je u ožujku 2014. godine donijeta Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.)⁸. Njome su određena 3 prioriteta:

1. osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu;

⁴ Eurofound (2020). Living, working and COVID-19, Preuzeto 15.12.2020. s <https://rb.gy/tgbbne>

⁵ Bejaković, P. (2020). Utjecaj koronavirusa na život i rad građana u Europskoj uniji. Preuzeto 7.10.2020. s <https://bit.ly/3kQ8c4f>

⁶ Ibid

⁷ Ibid.

⁸ Vlada Republike Hrvatske (2014). Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.). Preuzeto 26.10.2020. s <https://bit.ly/3oQH8E6>

2. osiguravanje uvjeta za sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba;
3. uspostavljanje koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te sustava praćenja i evaluacije.

Na europskoj razini donijeti su dokumenti koji naglašavaju tu borbu te je posljednji takav usvojen u studenom 2017. godine pod nazivom Europski stup socijalnih prava koji, između ostaloga, naglašava da „svatko tko nema dovoljno sredstava ima pravo na adekvatan minimalni dohodak koji osigurava dostojanstven život“⁹.

Grad Zagreb dosadašnjim strateškim dokumentima prepoznaje siromaštvo kao jedan od rastućih rizika no ističe se potreba za posebnim dokumentom koji bi bio usredotočen samo na segment borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Popis svih strateških dokumenata na kojima se temelji ova strategija nalazi se u prilogu (Prilog I.).

Zagrebačka strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2025. godine (u daljnjem tekstu: Zagrebačka strategija) odgovor je gradske uprave zadužene za kreiranje javnih politika na novonastale okolnosti uzrokovane pandemijom te razornim potresima u svrhu što boljeg usmjeravanja budućeg djelovanja te suočavanja s predstojećim izazovima. Istraživanjima potreba, novim mjerama i aktivnostima kao i praćenjem stanja siromaštva i socijalne isključenosti u Gradu Zagrebu vodit će se posebna briga o ublažavanju i smanjenju rizika od siromaštva za socijalno najugroženije građane te omogućiti izlazak iz „kruga siromaštva“ socijalnim ulaganjem i kvalitetnim socijalnim uslugama i međusobnom suradnjom svih uključenih dionika.

Pandemija je izvanredna situacija koja predstavlja novi izazov u kreiranju socijalnih politika, ali ujedno nosi i veliku društvenu odgovornost s državne, ali i lokalne razine. Izuzev suočavanja s bolesti, građani su izloženi fizičkoj te socijalnoj izolaciji te je neminovan utjecaj na mentalno zdravlje kao i na pristup pravima i uslugama. Posljedice pandemije promijenile su našu svakodnevicu, ali ujedno i ukazale na pojedine nedostatke u javnim sustavima, povećanje nejednakosti među društvenim skupinama te potrebu za dodatnim razvijanjem prava i usluga za građane. Namjera je da se proširenjem obuhvata postojećih prava i usluga, ali i kreiranjem novih,

⁹ Europska komisija (2017). Europski stup socijalnih prava. Preuzeto 26.10.2020. s <https://bit.ly/3oSerHg>

s lokalne (regionalne) razine utječe na kvalitetu života građana, osobito onih u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

Zagrebačka strategija sadrži temeljne pojmove, analizu stanja po pitanju siromaštva i socijalne isključenosti s naglaskom na stanje u Gradu Zagrebu, strateške ciljeve i podciljeve te mjere i aktivnosti kao i tri priloga na kraju dokumenta.

Riječi i pojmovni sklopovi, upotrebljavani u cijelom tekstu Zagrebačke strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2025. godine koji imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod, sukladno članku 43. Zakona o ravnopravnosti spolova (Narodne novine 82/08, 20/12-Odluka Ustavnog suda RG i 69/17).

1.1. Temeljni pojmovi

Siromaštvo je staro kao i ljudski rod, svjetski je rašireno te ne postoji jedinstvena definicija. Ono je nezaobilazan fenomen današnjeg svijeta o kojem se svakodnevno raspravlja na različitim razinama. Ono pogađa jednu petinu svjetskog stanovništva, a iz godine u godinu svijet se suočava sa sve većim raslojavanjem stanovništva¹⁰.

Siromaštvo je globalan i višedimenzionalan fenomen te predstavlja stanje u kojem pojedinci ili kućanstva nemaju materijalnih sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba ili za sudjelovanje u društveno prihvatljivom životnom standardu. Iako je siromaštvo teško definirati, *apsolutno* siromaštvo polazi od „minimalnih ljudskih potreba i sredstva za njihovo zadovoljenje“¹¹. Apsolutno siromašni nisu u mogućnosti zadovoljiti temeljne ljudske potrebe kao što su prehrana, odijevanje ili stanovanje. S druge strane, *relativno* se siromaštvo definira u odnosu na minimalno pristojni ili minimalno prihvatljivi životni standard u određenom društvu¹². Takva definicija je prisutnija te se određuje putem konsenzualne mjere u nekom društvu kao što je 60% medijana ekvivalentnog raspoloživog dohotka te naglašava kvalitetu života¹³.

¹⁰ Landes, 2003.; Alcock, 2006.; prema Družić Ljubotina i Kletečki Radović, 2011 (Družić Ljubotina, O. i Kletečki Radović, M. (2011). Siromaštvo i socijalni rad: koliko je siromaštvo dosita „tema“ socijalnog rada?. *Ljetopis socijalnog rada*, 18 (1), 5-29.

¹¹ Šučur, Z. (2001). Siromaštvo: Teorije, koncepti i pokazatelji. Zagreb: Pravni fakultet.

¹² Puljiz, V., Bežovan, G., Šučur, Z. i Zrinščak, S. (2005). Socijalna politika. Zagreb: Pravni fakultet.

¹³ Ekvivalentni raspoloživi dohodak računa se tako da se ukupan raspoloživi dohodak kućanstva podijeli s ekvivalentnom veličinom kućanstva izračunanom prema modificiranoj OECD-ovoj ljestvici, prema kojoj se nositelju kućanstva dodjeljuje koeficijent 1, svakoj drugoj odrasloj osobi u kućanstvu od 14 godina i starijoj osobi koeficijent 0,5, a djeci mlađoj od 14 godina koeficijent 0,3. Postupak se primjenjuje zbog određivanja ravnomjernijeg udjela svakog člana kućanstva u stjecanju zajedničkog prihoda (Državni zavod za statistiku, 2020. Mapiranje i izračun geografske raspodjele rizika od siromaštva i socijalne isključenosti za mala područja RH, Preuzeto 18.12.2020 s: <https://rb.gy/tgbbne>)

Svjetska banka definira siromaštvo prvenstveno kao „materijalni deficit, koji ima za posljedicu slabe socijalne odnose, nesigurnost i ovisnost o drugima, nisko samopouzdanje i bespomoćnost“¹⁴.

Nadalje, Enciklopedija svjetskog siromaštva definira siromaštvo „kao uskraćivanje osnovnih sposobnosti, prava i sloboda koje pojedincima pružaju potrebne izbore i mogućnosti potrebne za dostojan život“¹⁵.

Siromaštvo i **socijalna isključenost** predstavljaju vrlo slične termine no diferenciraju se tijekom 1990.-tih u programima EU za borbu protiv siromaštva. Tako je siromaštvo povezano s distribucijskim pitanjima, a socijalna isključenost s relacijskim pitanjima. Temeljni pojmovi vezani uz socijalnu isključenost su: kidanje socijalnih veza, neadekvatna socijalna participacija, manjak moći, kohezija, uključivanje, solidarnost. To je višedimenzionalni proces koji slabi povezanost pojedinca i zajednice¹⁶. Socijalna isključenost označava nepotpuni pristup pravima građanskog statusa, koja su važna pretpostavka osiguranja zdravstvene zaštite, osnovnoga obrazovanja, materijalnoga standarda i sl. Socijalno su isključeni oni pojedinci koji nisu u mogućnosti sudjelovati u normalnim (uobičajenim) aktivnostima društva kojemu pripadaju, zbog čimbenika koji su izvan njihove kontrole (nezaposlenost, siromaštvo, nedostatak osnovnih sposobnosti, invaliditet, diskriminacija i dr.)¹⁷.

Sve veća financijska nesigurnost i nezaposlenost kao i nepredviđeni svjetski ili regionalni događaji, doveli su do konstrukcije termina **ново siromaštvo** koji označava „situacije u kojima obitelji ili kućanstva nisu sposobne održati dosadašnju razinu životnog standarda pa prelaze iz razmjerno sigurna života u neizvjesnost s kojom se do tada nisu susretali“¹⁸. Navode se primjeri jednoroditeljskih obitelji, osoba ovisnih o socijalnoj pomoći, nezaposlenih, osoba s nesigurnim zaposlenjem pa čak i neki dijelovi srednje klase. Dapače, novo siromaštvo nije na prvi pogled vidljivo. Mnoge obitelji, zahvaćene novim siromaštvom, mogu izgledati posve uobičajeno, kao obitelji koje nemaju većih problema. Čak iako novo siromaštvo ne implicira ekstremne životne situacije, ono dovodi u pitanje socijalnu ravnotežu i ustaljene odnose među društvenim skupinama¹⁹.

¹⁴ Palomar Lever, J. (2005). The subjective dimension of poverty: A psychological perspective. Interantional conference: The many dimensions of poverty. Conference paper, Brazil.

¹⁵ Odekon, M. (2006). Introduction. Encyclopedia of World Poverty. SAGE Publications. Str. vii-viii

¹⁶ Šućur, Z. (2001). Siromaštvo: Teorije, koncepti i pokazatelji. Zagreb: Pravni fakultet.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Šućur, Z. (2014). Stari i novi siromasi u hrvatskom društvu: empirijski uvid. *Bogoslovna smotra*, 84(3), 577-610.

¹⁹ Šućur, Z. (2001). Siromaštvo: Teorije, koncepti i pokazatelji. Zagreb: Pravni fakultet.

Stopa rizika od siromaštva sukladno metodološkoj definiciji Državnog zavoda za statistiku je „postotak osoba koje imaju ekvivalentan raspoloživi dohodak ispod praga rizika od siromaštva“²⁰.

Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti „pokazatelj je koji čine osobe (postotak osoba u ukupnoj populaciji) koje su u riziku od siromaštva ili u teškoj materijalnoj deprivaciji (oskudici) ili žive u kućanstvu s vrlo niskim intenzitetom rada“.

Stopa rizika od siromaštva prema najčešćem statusu u aktivnosti „izračunava se za osobe u dobi od 18 i više godina prema najčešćem statusu aktivnosti u referentnom razdoblju. Najčešći status aktivnosti osobe jest onaj status u kojem je osoba provela najmanje sedam mjeseci u referentnom razdoblju“.

U suvremenom društvu postoji nekoliko specifičnih vrsta siromaštva na koja se treba obratiti posebna pozornost, a to su **dječje siromaštvo, energetske siromaštvo te siromaštvo zaposlenih.**

Prema Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta 1989. godine, svako dijete ima svoja razvojna i zaštitna prava, prava preživljavanja te prava sudjelovanja²¹. U nerazvijenim zemljama svijeta, **dječje siromaštvo** odnosi se na nemogućnost zadovoljavanja osnovnih potreba, primjerice, nedostatna količina hrane ili vode za preživljavanje. S druge strane, u razvijenijim državama, dječje siromaštvo se odnosi na mogućnost obitelji da si priušte dobra i usluge pomoću kojih će zadovoljiti životni standard s obzirom na državu u kojoj obitelj živi²². Dječje blagostanje treba biti jedno od prioriteta društva jer ulaganje u djecu dugoročno utječe na ishode obrazovanja u kasnijoj životnoj dobi, razvoj društva i sprječava „naslijeđenu deprivaciju“.

Iako ne postoji jedinstvena definicija **energetskog siromaštva** na razini EU, jedna od kvalitativnih definicija naglašava da ono predstavlja nemogućnost kućanstva i pojedinaca da si priušte adekvatne osnovne energetske usluge – grijanje, hlađenje, kuhanje, pranje i rasvjetu. Podaci u sklopu inicijative Europske komisije Energy Poverty Observatory pokazuju da u Europi „57 milijuna ljudi ne može održavati svoje domove toplima tijekom zime; 104 milijuna ljudi ne može održavati svoje domove tijekom ljeta ugodno rashlađenim, a 52 milijuna kasni s plaćanjem

²⁰ Državni zavod za statistiku (2020). Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2019. Preuzeto 26.10.2020. s <https://bit.ly/2HODOci>

²¹ Rončević, I., Rešček Ramljak, S., & Spajić-Vrkaš, V. (2007). Konvencija o pravima djeteta: Konvencija o pravima djeteta : usvojena na 44. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, 20. studenoga 1989. godine (rezolucija br. 44/25); stupila na snagu 2. rujna 1990. godine. Zagreb: Pravobranitelj za djecu.

²² Quane, J. (2006). Children and poverty. U: Odekon, M. (2006). Encyclopedia of World Poverty. SAGE Publications. Str. 283

računa za energiju“²³. Energetsko siromaštvo uzrokuje narušeno fizičko i mentalno zdravlje te smanjenje mogućnosti sudjelovanja u aktivnostima zajednice”²³.

Posebnu grupu siromašnih predstavljaju i tzv. **zaposleni siromašni**. Zaposleni siromašni su one osobe koje rade, ali ne uspijevaju si omogućiti pristojan život. Istraživanja su pokazala kako je takvih ljudi sve više u svijetu. Pojavom pojma 'zaposleni siromašni' počinje se propitivati uvjerenje da je rad uvijek sam po sebi dovoljan za samoodrživost u rastućem gospodarstvu. Posebno su ranjivi zaposleni koji su nisko obrazovani i nekvalificirani zbog različitih razloga: kontinuirani rad na niskokvalificiranim mjestima i malim plaćama, sve veći trošak visokog obrazovanja, nepredvidivi otkazi te smanjena sigurnost na radnom mjestu i slično²⁴.

2. ANALIZA STANJA

Suočena sa svjetskom pandemijom koja ostavlja posljedice na živote ljudi i ekonomsku aktivnost, ali i pogođena nizom razornih potresa, Republika Hrvatska nalazi se u situaciji smanjenja i pada bruto društvenog proizvoda. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u drugom tromjesečju 2020. godine BDP je pao za 15,1% u odnosu na prošlu godinu, a u trećem tromjesečju za 10%. Riječ je o razdobljima kada je zbog pandemije gospodarstvo velikim dijelom zaustavljeno.

Prosječna stopa rizika od siromaštva u zemljama EU je 16,8% u 2018. godini. Prema EUROSTAT-u²⁵ i pregledu statističkih podataka u istoj godini o novčanom siromaštvu i dohodovnim nejednakostima u EU, u devet država članica, odnosno u Rumunjskoj (23,6%), Bugarskoj (23,4%), Litvi (22,9%), Latviji (22,1%), Španjolskoj (21%), Estoniji (21%), Italiji (20,3%), Grčkoj (20,2%) i Hrvatskoj (20%), smatralo se da je jedna petina stanovništva ili više u opasnosti od siromaštva. Stopa rizika od siromaštva u Republici Hrvatskoj u 2018. godini iznosila je 19,3% što ju je smjestilo na 8. mjesto od 22 u EU²⁶. Na prvom mjestu nalazi se Rumunjska sa stopom rizika od siromaštva koja iznosi 23,5, dok je na zadnjem mjestu Češka sa stopom od 9,6.

²³ Robić, S. (2016). Energetsko siromaštvo u Republici Hrvatskoj - rezultati terenskog istraživanja provedenog u Sisačko moslavačkoj županiji. Preuzeto 26.10.2020. s <https://bit.ly/3oN7wyK>

²⁴ Braid, C. (2006). Children and poverty. U: Odekon, M. (2006). Encyclopedia of World Poverty. SAGE Publications. Str. 1180

²⁵ Eurostat (2020). Statistički podaci o dohodovnom siromaštvu. Preuzeto 26.10.2020. s <https://bit.ly/3kSsNEQ>

²⁶ Državni zavod za statistiku (2019). Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2018. Preuzeto 26.10.2020. s <https://bit.ly/323HKNa>

Najnoviji dostupni podaci za 2019. godinu za Republiku Hrvatsku²⁷ pokazuju da se stopa rizika od siromaštva smanjila s 19,3% na 18,3%. Prag rizika od siromaštva u kunama za jednočlano kućanstvo iznosi 32.520,00 kuna, a za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece iznosi 68.292,00 kuna godišnje.

U Republici Hrvatskoj je u 2018. godini u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti bilo 24,8% osoba od ukupnog stanovništva dok dostupni podaci za 2019. godinu pokazuju da je broj takvih osoba u općoj populaciji smanjio na 23,3%. U istoj godini, EU bilježi stopu od 21%.

Sukladno Pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj u 2019. godini najviši rizik od siromaštva imaju osobe starije od 65. godine te on iznosi 30,1%. Među tom skupinom, najviši rizik od 33,6% imaju žene.

U 2019. stopa rizika od siromaštva prema najčešćem statusu u aktivnosti najviša je za nezaposlene osobe i iznosi 45,3%. U kategoriji kućanstava s uzdržavanom djecom najviše stope rizika od siromaštva zabilježene su u kućanstvima koja čine jedan roditelj s uzdržavanom djecom za koje stopa iznosi 33,8% tj. jednoroditeljske obitelji i u višečlanim obiteljima, tj. kućanstvima s dvije odrasle osobe s troje ili više djece za koje stopa rizika od siromaštva iznosi 25,6%.

Stopa rizika dječjeg siromaštva (osobe od 0 do 17. godina) tijekom godina iznosila je 19,4% u 2010. godini, 21,2% u 2014., 19,7% u 2018. te 17,1% u 2019. godini. Prema dostupnim podacima za 2019. godinu, postoje i različite stope rizika od siromaštva pa tako stopa rizika za djecu od 6. do 11. godine iznosi 17,4%, a za djecu od 12. do 17. godine 20%.

U povećanom riziku od siromaštva su i osobe s invaliditetom koje imaju stopu rizika od siromaštva 37,1% u 2018. godini. U povećanom su riziku i blokirani građani za koje se ne vode službeni podaci.

2.1. Grad Zagreb u kontekstu rizika od siromaštva ili socijalne isključenosti

Prema veličini mjesta stanovanja, prema podacima EUROSTATATA (2019), u Republici Hrvatskoj najveći rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti²⁸ imaju osobe koje žive u ruralnom području (28,7%), srednji rizik one koje žive u manjim gradovima (22,2%), a najmanji one osobe koje žive u velikim urbanim području (17,5%) kao što je Grad Zagreb. Prema istim podacima, postotak osoba koje su u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti u Gradu Zagrebu sličan

²⁷ Državni zavod za statistiku (2020). Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2019. Preuzeto 26.10.2020. s <https://bit.ly/34Mgzbi>

²⁸ Metodološki različita stopa od stope rizika od siromaštva

je, odnosno niži, u velikim urbanim područjima u Švedskoj (18,1%), Irskoj (17,6%) i Nizozemskoj (19,6%) kada govorimo o zemljama EU te Švicarskoj (18,5%) i Norveškoj (19,2%) kada govorimo o velikim urbanim područjima u Europi. ²⁹

Ipak, iako se Grad Zagreb kao urbana cjelina u Republici Hrvatskoj nalazi u rangu najrazvijenijih država Europe, važno je pravovremeno prepoznati skupine stanovništva koje su u povećanom riziku od siromaštva.

Stopa rizika od siromaštva u **Gradu Zagrebu** u 2016. godini iznosila je 9,8% po dohodovnoj metodi te je najniža u državi³⁰. Iako je Grad Zagreb najmanje siromašan grad, ima treću najvišu koncentraciju siromašnih u zemlji. Treba naglasiti da se stope rizika od siromaštva mjere samo na državnoj razini te da su tek istraživanjem „Mapiranje siromaštva“ predstavljeni podaci po županijama³¹. U nastavku donosimo stope rizika od siromaštva po gradskim četvrtima.

Tablica 1. Stope rizika od siromaštva po gradskim četvrtima Grada Zagreba, 2019.

Naziv gradske četvrti	Stopa rizika od siromaštva:	
	prema dohodovnoj metodi (%)	prema potrošnoj metodi (%)
Brezovica	12,3	9,8
Črnomerec	6,8	4,7
Donja Dubrava	16,3	11,6
Gornja Dubrava	16,1	9,2
Donji grad	6,9	1,5
Gornji grad - Medveščak	5,5	1,8
Maksimir	7,5	3,2
Novi Zagreb - istok	6,6	4,5
Novi Zagreb - zapad	10,4	4,8
Peščenica - Žitnjak	16	8,5
Podsljeme	4,9	6,4
Podsused - Vrapče	6,8	9,2
Sesvete	12,7	11
Stenjevec	8,7	5,1
Trešnjevka - sjever	9,9	3,2

²⁹ Eurostat, 2020. People at risk of poverty or social exclusion. Posjećeno 1.2.2021. na <https://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database>

³⁰ Anketa osigurava kvalitetne informacije o dohotku kućanstava. Izračun prema dohodovnoj metodi temelji se na konceptu relativnog siromaštva koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova u kućanstvu (veličinu kućanstva) i distribuciju dohotka unutar populacije. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva. To je postotak osoba koje imaju raspoloživi ekvivalentni dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Stopa rizika od siromaštva ne pokazuje koliko je osoba stvarno siromašno, nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60% od srednje vrijednosti (medijana) ekvivalentnoga raspoloživog dohotka svih kućanstava (Državni zavod za statistiku, 2016. Mapiranje i izračun geografske raspodjele rizika od siromaštva i socijalne isključenosti za mala područja RH, Preuzeto 18.12.2020 s: <https://rb.gy/tgbbne>).

³¹ Svjetska banka (2016). Hrvatska ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva). Preuzeto 26.10.2020. s <https://razvoj.gov.hr>

Trešnjevka - jug	6,8	2,8
Trnje	7,3	3

U Gradu Zagrebu stopa rizika od siromaštva razlikuje se po gradskim četvrtima te najveću stopu siromaštva (prema dohodovnoj metodi) imaju gradske četvrti Donja (16,3%) i Gornja (16,1%) Dubrava i Peščenica - Žitnjak (16%). Najmanju stopu rizika od siromaštva imaju gradske četvrti Podsljeme (4,9%) i Gornji grad – Medveščak (5,5%).³²

2.2. Kvaliteta života u Gradu Zagrebu

Istraživanje o kvaliteti života u europskim gradovima iz 2019. godine koje je provela Europska komisija u 36 gradova u EU i Europi istražuje razne aspekte kvaliteta života građana³³. Istraživanje u Zagrebu provedeno je na reprezentativnom uzorku od 700 osoba starijih od 15 godina. Općenito, rezultati su pokazali kako je 89,75% građana bilo zadovoljno svojim životom u Zagrebu, a 92,23% građana smatralo je kako je Zagreb dobro mjesto za život, 82,75% osoba smatralo je da je Zagreb dobro mjesto za život za mlade osobe s djecom, a 79,49% osoba smatralo je kako je Zagreb dobro mjesto za život osoba starije životne dobi.

S obzirom da je istraživanje pokazalo zadovoljstvo građana Grada Zagreba u tadašnjim okolnostima u 2019. godini, a koja nije bila obilježena posljedicama svjetske pandemije i razornih potresa, uputno je ponoviti istovrsno istraživanje u narednom periodu kako bi se istražila pozicija Grada Zagreba u odnosu na druge europske gradove, a nakon 2020. godine koja je bila izuzetno teška za građane.

Budući da nezaposlene osobe imaju najviši rizik od siromaštva prema najčešćem statusu u aktivnosti te da je sukladno dostupnim podacima uslijed nepovoljnih gospodarskih kretanja došlo do povećanja broja nezaposlenih na državnoj i gradskoj razini, slijedi podrobnija analiza.

2.3. Nezaposlenost

2.3.1. Kretanje i analiza nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj i Gradu Zagrebu

Nezaposlenost kao jedan od važnih makroekonomskih indikatora koji predstavlja ekonomsku aktivnost stanovništva ključan je u kreiranju mjera i aktivnosti za učinkovito suzbijanje posljedica proizašlih iz velikih financijskih kriza poput gospodarske krize iz 2008. godine. Naime, govoreći o trendovima kretanja broja nezaposlenih osoba u Republici Hrvatskoj i

³² Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada (2019.). Prostorne i statističke analize Gradskih četvrti Grada Zagreba. Preuzeto 2.2.2021. s: <https://bit.ly/2Mkk96i>

³³ European Commission: Quality of life in European cities, 2020. Preuzeto 1.2.2021. s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/quality_of_life/

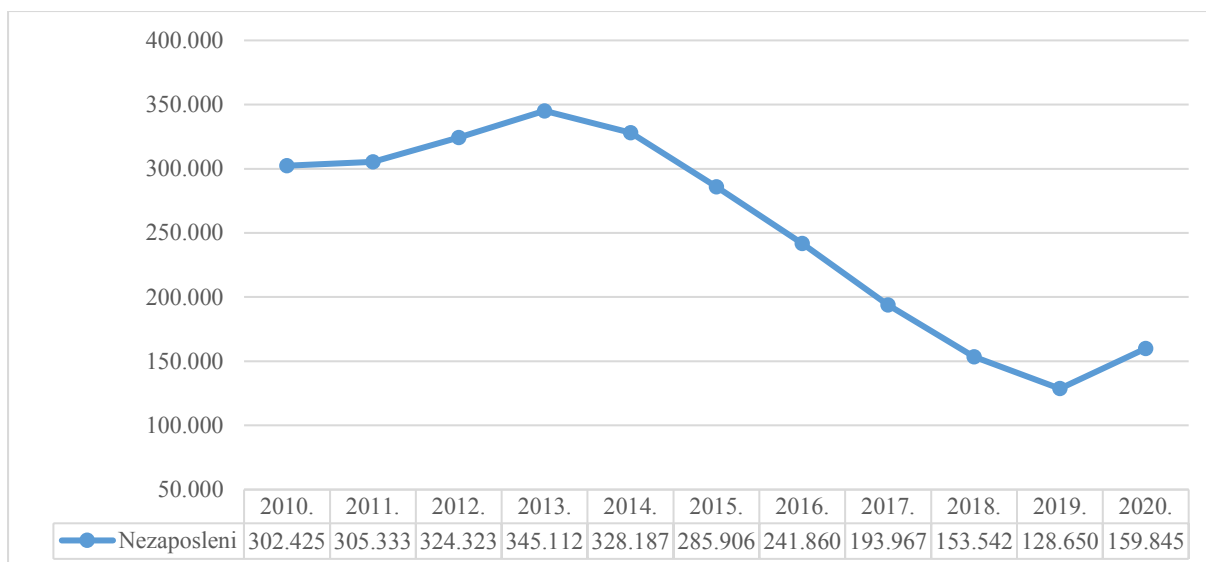
u Gradu Zagrebu u 2020. godini važno je osvrnuti se upravo na prethodno navedenu gospodarsku krizu u cilju razumijevanja dinamike i učinaka socijalnih transfera. Stoga je usporedba broja nezaposlenih osoba prije i za vrijeme gospodarske krize 2008. godine te broja nezaposlenih prije i nakon početka pandemije od velike važnosti za predviđanje potencijalnih posljedica pandemije i potresa.

U Republici Hrvatskoj i u Gradu Zagrebu do 2008. godine pada broj nezaposlenih, a nakon toga počinje rasti te svoj vrhunac doživljava 2013. godine, a u godinama koje slijede ponovno je zamjetan pad. Sličan trend kretanja vidljiv je i u kretanju broja nezaposlenih prije pandemije koji je do tada imao tendenciju pada, a nakon početka pandemije broj nezaposlenih počinje rasti upravo na sličan način kao i s početkom financijske krize 2008. godine.

Praćenjem broja korisnika prava na zajamčenu minimalnu naknadu u razdoblju nakon globalne krize 2008. uočen je rast broja korisnika tek 2010. godine. Razlog rasta broja korisnika tek nakon godinu dana je u tome što su nezaposleni korisnici bili obuhvaćeni novčanom naknadom za vrijeme nezaposlenosti. Budući da u 2020. imamo sličnu situaciju tj. da broj nezaposlenih osoba naglo raste uz neznatan rast broja korisnika zajamčene minimalne naknade, za očekivati je da će se realno stanje vidjeti tek nakon nekoliko mjeseci.

Sukladno podacima o broju nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje³⁴ u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2010. do 2020. godine koji su prikazani u Grafikonu 1. vidljiv je pad broja nezaposlenih u razdoblju od 2014. do 2019. godine. U 2020. godini broj nezaposlenih u Republici Hrvatskoj zbog utjecaja posljedica pandemije počinje rasti te je viši za 24,25% u odnosu na prijašnju godinu te stopa registrirane nezaposlenosti iznosi 9,3%.

³⁴ Hrvatski zavod za zapošljavanje (2020). Statistika tržišta rada - otvoreni podaci. Preuzeto 12.1.2021. s <https://bit.ly/2GjdtSH>

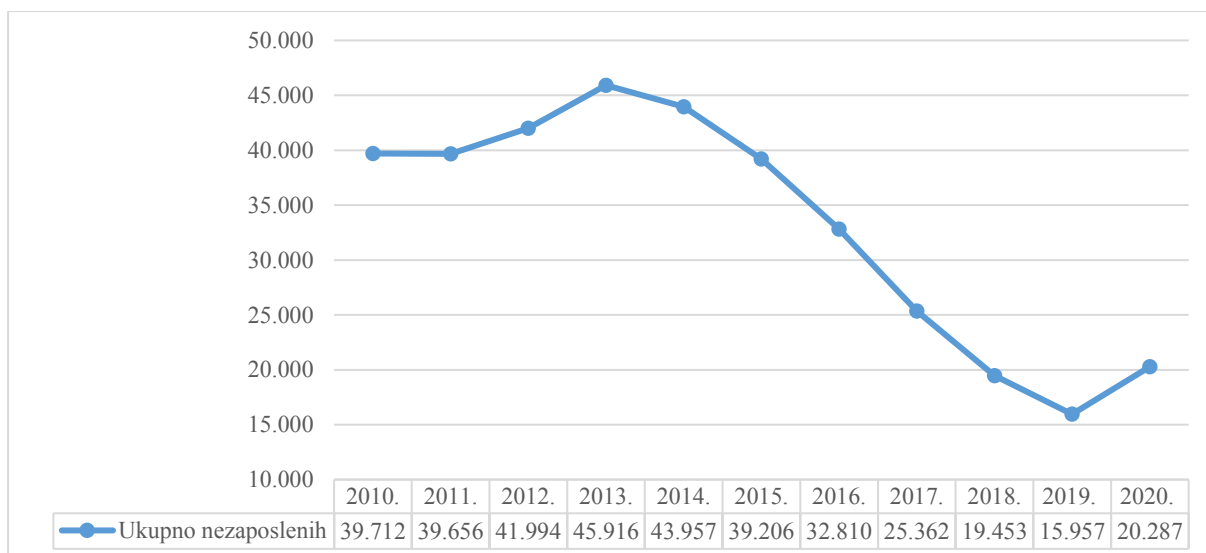

Grafikon 1. – Broj nezaposlenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2010.-2020. (hzz.hr)

Stopa registrirane nezaposlenosti u Gradu Zagrebu za studeni 2020. godine iznosi 4,6%³⁵. U Gradu Zagrebu je u prosincu 2020. godine registrirano 20.287 nezaposlenih osoba dok je u istom razdoblju prošle godine taj broj iznosio 14.964. Stoga, u 2020. godini u Gradu Zagrebu došlo je do povećanja broja registriranih nezaposlenih za 35,57%, odnosno za 5.323 osobe u odnosu na isto razdoblje lani zbog pandemije.

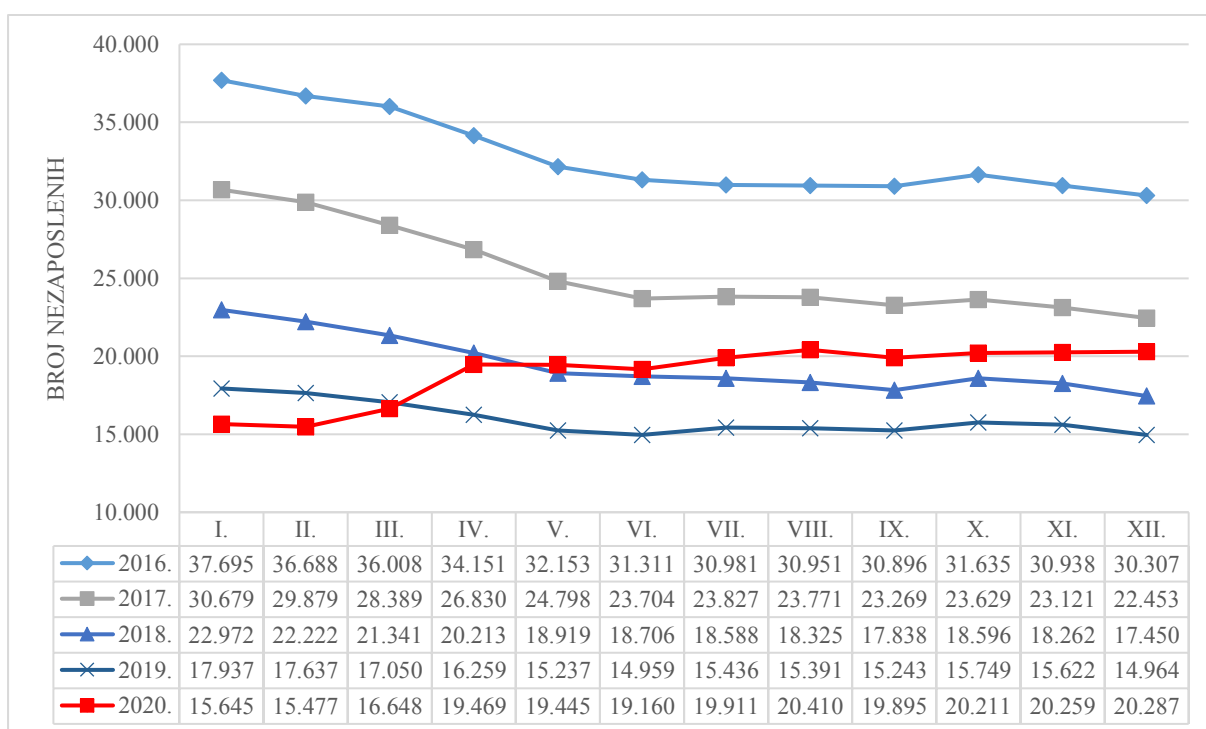
Na Grafikonu 2. prikazan je broj nezaposlenih osoba u Gradu Zagrebu u razdoblju od 2010. do 2020. godine. Prema prikazanim podacima vidljivo je kako od 2010. do 2011. godine broj nezaposlenih stagnira, nakon čega raste do 2013. godine. U 2014. godini broj nezaposlenih počinje linearno padati do 2019. godine kada iznosi 15.957 što je 60% manje nezaposlenih osoba nego u 2010. godini. U 2020. godini broj nezaposlenih počinje rasti zbog nepovoljnih gospodarskih okolnosti uzrokovanih pandemijom.

³⁵ Mrežna stranica Grada Zagreba, Posjećeno 7.2.2020. na <https://www.zagreb.hr/userdocs/images/arhiva/statistika/2020/zaposleni%202020/Zaposleni%20XI.%202020%20-%20web.pdf>

Grafikon 2. – Broj nezaposlenih u Gradu Zagrebu u razdoblju od 2010. do 2020. (hzz.hr)

Na Grafikonu 3. prikazan je broj registriranih nezaposlenih po mjesecima na području Grada Zagreba za razdoblje od 2016. do listopada 2020. godine. Prema prikazanim podacima vidljivo je kako broj nezaposlenih kroz godine pada sve do veljače 2020. godine kada počinje rasti. Od lipnja do prosinca 2020. godine broj nezaposlenih u Gradu Zagrebu opet počinje rasti. Sukladno izračunatom linearnom trendu ($y=436,42x + 16.065$), broj nezaposlenih u 2020. godini raste za prosječno 436 ($b=436,42$) osoba mjesečno.

Grafikon 3. – Kretanje nezaposlenosti u 2016.-2020. godine po mjesecima u Gradu Zagrebu (hzz.hr)

Važno je naglasiti da su prijašnji trendovi pokazivali da rastom broja nezaposlenosti, raste i broj primatelja zajamčene minimalne naknade iz sustava socijalne skrbi čiji je cilj ublažiti rizik od siromaštva. Porastom mogućnosti za zapošljavanje te poboljšanjem gospodarske situacije, opada i broj korisnika zajamčene minimalne naknade te je analiza prava iz nadležnosti Centra za socijalnu skrb Zagreb u razdoblju od 2010. do 2020. godine priložena ovoj Strategiji (Prilog II.).

Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grad Zagreb, proveo je pilot istraživanje u razdoblju od 18. do 28. rujna 2020. godine koje je za cilj imalo istražiti socioekonomski status i kvalitetu života nezaposlenih osoba za vrijeme pandemije COVID - 19 i nakon potresa u Gradu Zagrebu te se rezultati istraživanja mogu pročitati u prilogu (Prilog III.).

2.4. Analiza podataka o pravima socijalne skrbi Grada Zagreba, Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Komplementarnim mjerama te kombiniranim modelom socijalne politike koji predstavlja nadogradnju državnom sustavu socijalne skrbi kao i širokim partnerstvima s lokalnim dionicima, Grad Zagreb kao jedinica područne (regionalne) samouprave pokušava odgovoriti na rastuće potrebe građana. U sklopu projekta “Sinergijski socijalni sustav” koji se provodio u okviru Programa Unije za zapošljavanje i socijalnu solidarnost – PROGRESS (2007. - 2013.) izrađeno je Izvješće o strukturi naknada, izdacima i korisnicima programa socijalne zaštite u Republici Hrvatskoj (2016.). Izvješće navodi da gradovi u prosjeku imaju veći broj socijalnih programa/naknada od općina (7,9 u odnosu na 4,8) dok se Grad Zagreb izdvaja po tome što je ukupan broj naknada znatno veći od prosjeka za gradove ili veće gradove, tj. točnije 29 programa/naknada. Grad Zagreb ima najveći broj programa za umirovljenike i osobe starije životne dobi kao i za osobe s invaliditetom. Izvješće zaključuje svoju analizu s podatkom da Grad Zagreb izdvaja najviše sredstava za socijalnu zaštitu po glavi stanovnika te da više od 56% svih troškova jedinica lokalnih i područne (regionalne) samouprave čine troškovi socijalnih programa Grada Zagreba. Istovrsna analiza u članku „Decentralizacija socijalne skrbi i socijalne nejednakosti: slučaj Hrvatske“ pokazuju da građani Grada Zagreba u usporedbi s ostalim gradovima iz uzorka ostvaruju najveću razinu socijalnih prava, a posebice se mogu istaknuti umirovljenici, osobe s invaliditetom te programi usmjereni na djecu i obitelj (Babić, 2017.:45).

Člankom 117. Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17, 98/19, 64/20, 138/20 – Uredba; u daljnjem tekstu: Zakon) jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave dana je mogućnost osiguranja sredstava za ostvarivanje

novčanih naknada i socijalnih usluga stanovnicima na svom području u većem opsegu nego što je utvrđeno Zakonom, na način propisan njihovim općim aktom, ako u svom proračunu imaju za to osigurana sredstva. Time je zakonski omogućen pluralizam socijalnih programa na lokalnoj i regionalnoj razini te nadopunjujuća funkcija lokalnih socijalnih politika.

Odlukom o socijalnoj skrbi (Službeni glasnik Grada Zagreba 26/14, 19/15, 06/16,16/16, 23/16, 04/19, 6/20, 17/20 - pročišćeni tekst, 22/20; u daljnjem tekstu: Odluka) utvrđuju se prava koja osigurava Grad Zagreb te uvjeti i način njihova ostvarivanja, korisnici socijalne skrbi i postupak za ostvarivanje tih prava.

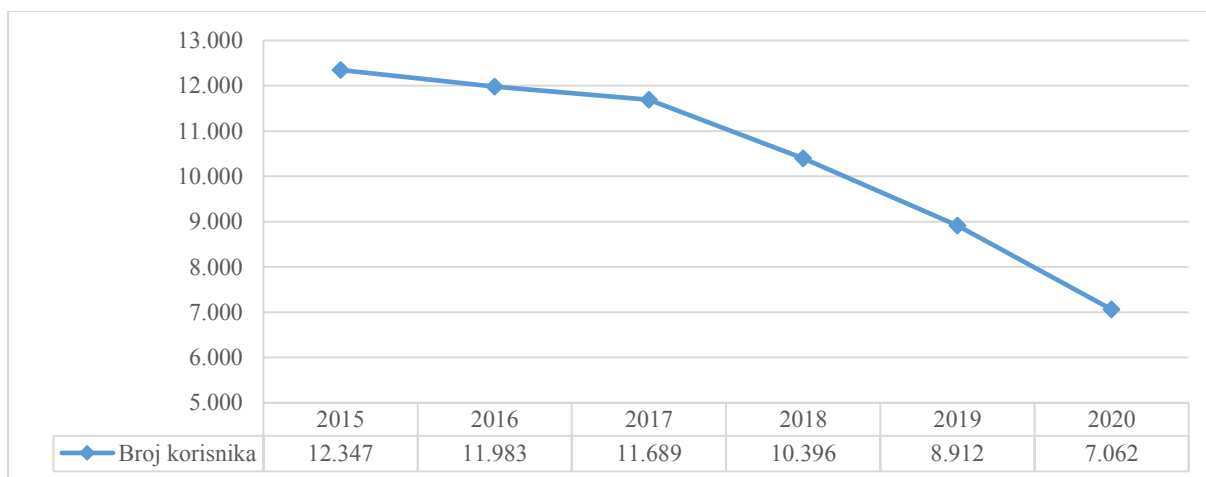
Slijedi analiza broja korisnika određenih prava temeljem Odluke, a prema evidenciji Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Ured) u razdoblju od 2015. do 2020. godine. Analizirana prava uključuju direktan ili indirektan novčani iznos koji utječe na smanjenje stope rizika od siromaštva te na poboljšanje kvalitete života. Analizirani podaci ukazuju na trend smanjenja broja korisnika zbog tadašnjih povoljnijih gospodarskih kretanja.

2.4.1. Novčane pomoći

2.4.1.1. Novčana pomoć umirovljenicima

Pravo na novčanu pomoć umirovljenicima ostvaruju umirovljenici čiji su ukupni prihodi jednaki ili manji od 1.500,00 kuna mjesečno. Prilikom ostvarivanja prava u prihod se ne uračunavaju novčana sredstva na računima koji su blokirani ovršnom ispravom. Tri su skupine umirovljenika korisnika prava, ovisno o prihodima:

- I. skupina - umirovljenici čiji su ukupni prihodi jednaki ili manji od 900,00 kuna mjesečno;
- II. skupina - umirovljenici čiji ukupni prihodi iznose od 900,01 kuna do 1.200,00 kuna mjesečno;
- III. skupina - umirovljenici čiji ukupni prihodi iznose od 1.200,01 kuna do 1.500,00 kuna mjesečno.

Grafikon 11. - Novčana pomoć umirovljenicima u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020.

Sukladno usklađivanju mirovina koje se provodi dva puta godišnje, broj korisnika prava na novčanu pomoć umirovljenicima u 2018. bilježi pad od 11,07% u odnosu na 2017. godinu kao što i u prvoj polovici 2019. godine bilježi blagi pad broja korisnika u mjesecima u kojima se vrši usklađivanje, a također određeni broj korisnika gubi pravo uslijed mjesečne revizije prava.

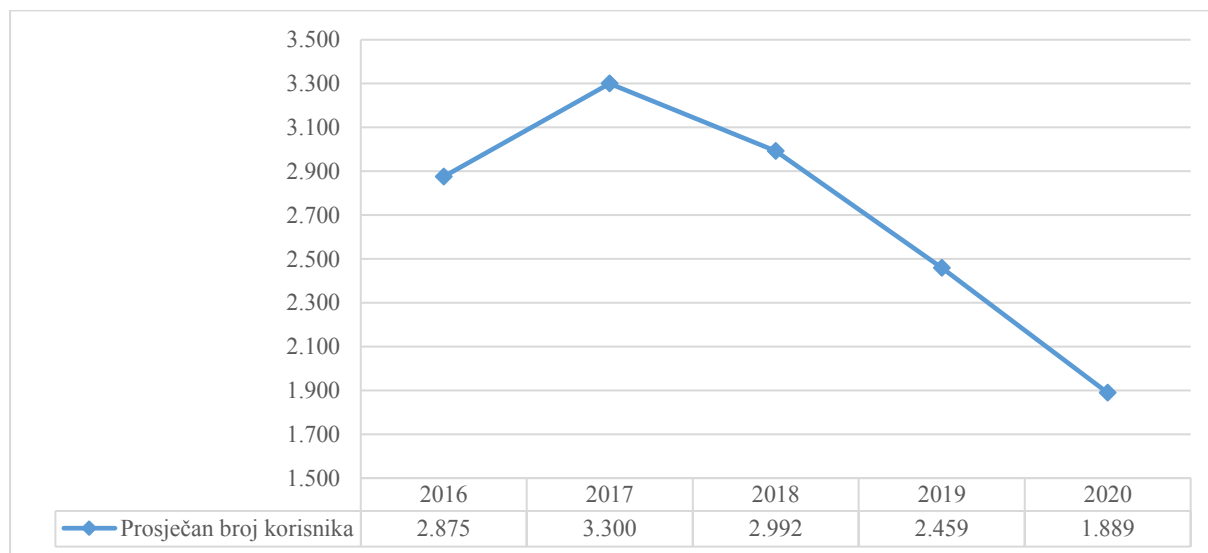
U 2019. pravo na novčanu pomoć u mjesečnom iznosu od 400,00 kuna koristilo je 2 026 korisnika prosječno mjesečno; u mjesečnom iznosu od 300,00 kuna koristilo je 3 022 korisnika prosječno mjesečno te pravo na novčanu pomoć umirovljenicima u mjesečnom iznosu od 200,00 kuna koristilo je 3 863 korisnika mjesečno. Broj korisnika prava na novčanu pomoć umirovljenicima u 2019. bilježi pad od 14,27% u odnosu na 2018. godinu.

U 2020. pravo na novčanu pomoć u mjesečnom iznosu od 400,00 kuna koristilo je 1 391 korisnika prosječno mjesečno; u mjesečnom iznosu od 300,00 kuna koristilo je 2 217 korisnika prosječno mjesečno te pravo na novčanu pomoć umirovljenicima u mjesečnom iznosu od 200,00 kuna koristilo je 3 454 korisnika prosječno mjesečno. Broj korisnika prava na novčanu pomoć umirovljenicima u 2020. bilježi pad od 20,76% u odnosu na 2019. godinu. Najveći broj umirovljenika od 2017. do 2020. godine koristilo je novčanu pomoć u iznosu 200,00 kuna mjesečno. Svi korisnici svake godine primaju i uskrnicu i božićnicu.

2.4.1.2. Novčana pomoć za plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja korisnicima novčane pomoći umirovljenicima

Pravo na novčanu pomoć za plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja korisnicima novčane pomoći umirovljenicima ostvaruju korisnici novčane pomoći

umirovljenicima kojima je to pravo utvrđeno rješenjem Ureda ako ne ostvaruju pravo na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja iz sredstava državnog proračuna.

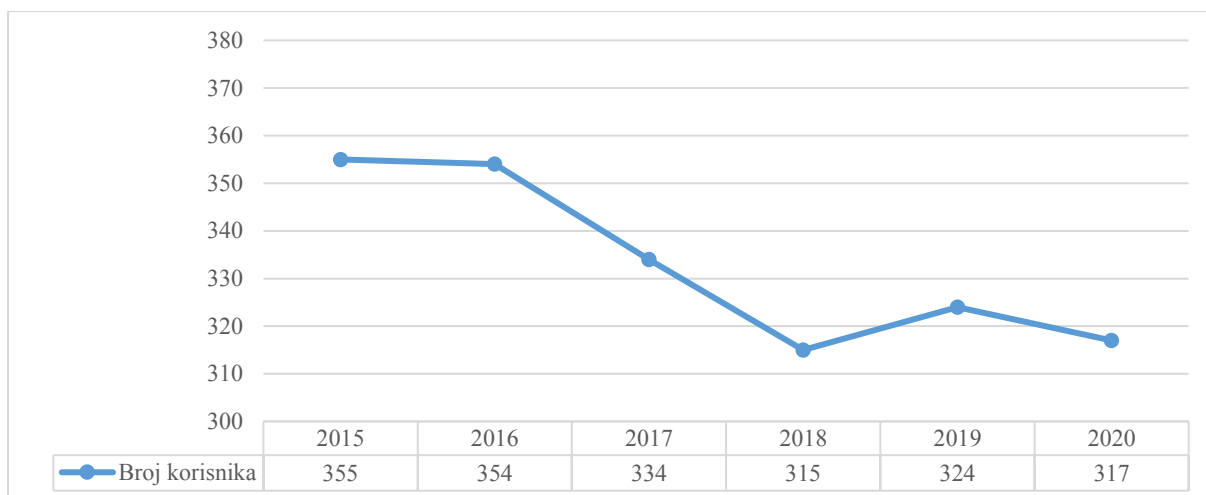
Grafikon 12. - *Kretanje prosječnog broja korisnika novčane pomoći za plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja korisnicima novčane pomoći umirovljenicima 2016.-2020.*

Pomoć iznosi 70,00 kuna mjesečno. Pravo je u 2016. u prosjeku ostvarilo 2 875 korisnika. Tijekom 2017. godine novčanu pomoć koristilo je 3 300 korisnika. U 2018. u prosjeku su 2 992 osobe ostvarilo pravo na novčanu pomoć. Broj korisnika u odnosu na 2017. niži je za 11,45%, a budući da je pravo vezano uz gore analizirano pravo koje bilježi niži udio korištenja prava, pad je očekivan.

U 2019. broj korisnika u odnosu na 2018. godinu niži je za 15,85%. U 2020. broj korisnika u odnosu na 2019. godinu niži je za 23,18%. U razdoblju od 1.1.2020. do 31.12.2020. pomoć je koristilo prosječno 1 889 korisnika (Grafikon 12.).

2.4.1.3. Novčana pomoć za osobne potrebe (džeparac) korisnicima doma za starije osobe

Pravo na novčanu pomoć za osobne potrebe (džeparac) korisnicima doma za starije osobe mogu ostvariti korisnici stalnog ili privremenog smještaja u domu za starije osobe na području Grada Zagreba, kojima je to pravo utvrđeno rješenjem Centra za socijalnu skrb Zagreb.

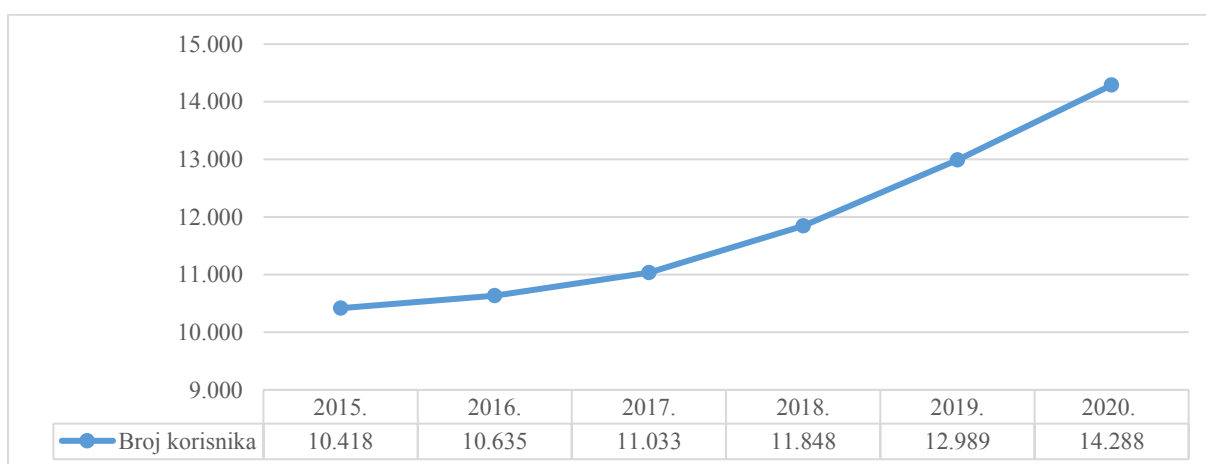

Grafikon 13. – *Džeparac korisnicima doma za starije i nemoćne osobe (prosječan broj korisnika) u razdoblju 2015.-2020.*

Korisnicima se isplaćuje mjesečni iznos od 200,00 kuna u svrhu osobnih potreba korisnika u domovima za starije osobe bez obzira na osnivača. Novčanu pomoć u prosjeku koristi 323 osoba godišnje.

2.4.1.4. Novčana pomoć korisnicima doplatka za pomoć i njegu i korisnicima osobne invalidnine

Pravo na novčanu pomoć korisnicima doplatka za pomoć i njegu i korisnicima osobne invalidnine ostvaruju korisnici doplatka za pomoć i njegu i korisnici osobne invalidnine utvrđeni Zakonom. Iznos pomoći ovisi o pravu prizatom rješenjem Centra za socijalnu skrb Zagreb.

Grafikon 14. – *Broj korisnika novčane pomoći korisnicima doplatka za pomoć i njegu i korisnicima osobne invalidnine u razdoblju 2015.-2020.*

U 2017. navedenom pomoći obuhvaćeno je 11 033 korisnika - od toga 8 337 korisnika ostvarilo je pravo na novčanu pomoć u iznosu od 200,00 kuna, a 2 696 korisnika ostvarilo je pravo na novčanu pomoć u iznosu od 100,00 kuna, a od tog broja je 1 763 djece. Navedenu pomoć u

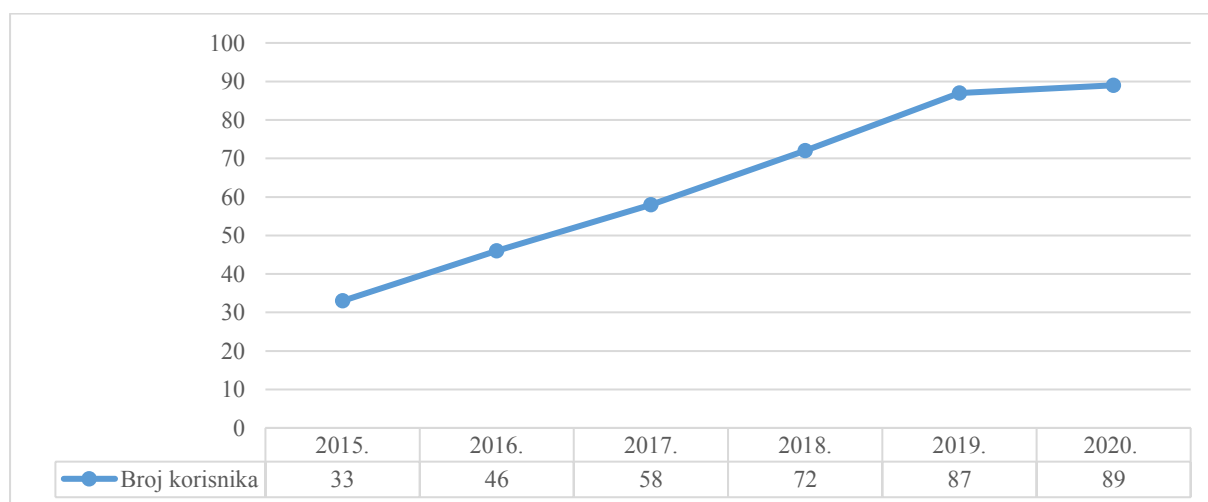
2018. koristilo je prosječno mjesečno 11 848 korisnika – od toga njih 9 163 ostvarilo je novčanu pomoć u iznosu od 200,00 kuna, a 2 685 korisnika u iznosu od 100,00 kuna mjesečno.

Navedenu pomoć u 2019. koristilo je prosječno 12.989 korisnika mjesečno – od toga njih 10.331 ostvarilo je novčanu pomoć u iznosu od 200,00 kuna, a 2.658 korisnika novčanu pomoć u iznosu od 100,00 kuna mjesečno. U odnosu na 2018. godinu zabilježen je porast broja korisnika za 9,63%. U 2020. ovo pravo koristilo je prosječno 14.288 korisnika mjesečno – od toga njih 11.645 ostvarilo je novčanu pomoć u iznosu od 200,00 kuna, a 2 643 korisnika novčanu pomoć u iznosu od 100,00 kuna mjesečno. U odnosu na 2019. godinu zabilježen je porast broja korisnika za 10%.

Važno je navesti da je ovo gradsko pravo komplementarno i nadopunjujuće državnoj naknadi te predstavlja dodatnu financijsku pomoć osobama s invaliditetom.

2.4.1.5. Novčana pomoć osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja

Osobama kojima je priznato pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, a koje žive u obitelji čiji ukupni prihodi ne prelaze iznos od 4.000,00 kuna mjesečno, Grad Zagreb od 2015. godine priznaje mjesečnu novčanu pomoć koja iznosi 1.000,00 kuna.

Grafikon 15. – *Roditelj njegovatelj odnosno status njegovatelja u razdoblju 2015.-2020.*

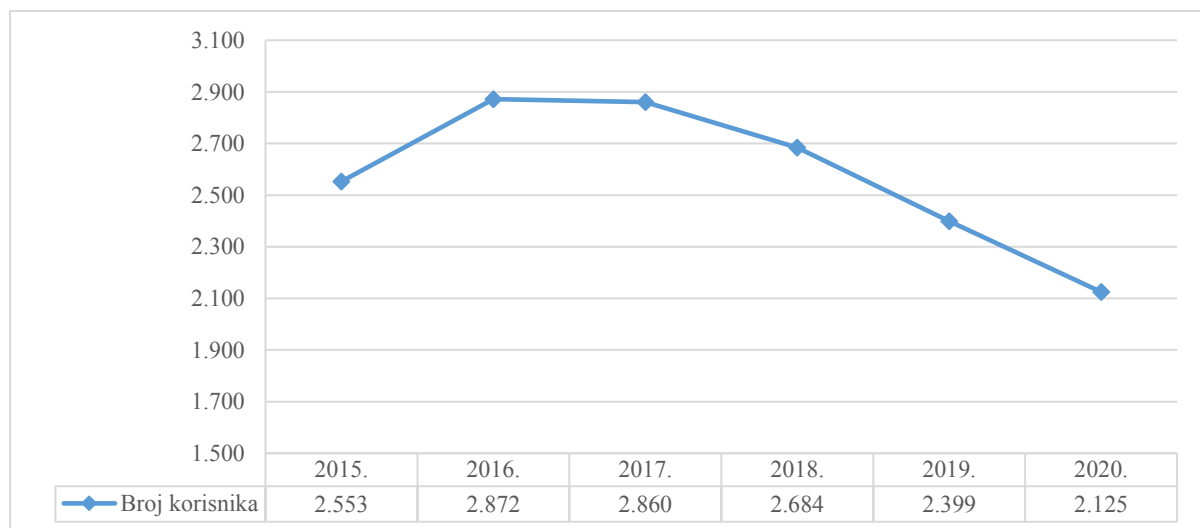
Na dan 31.12.2018. godine navedenom pomoći obuhvaćeno je 72 korisnika - pravo na novčanu pomoć ostvarilo je 15 jednoroditeljskih obitelji te jedna obitelj u kojoj oba roditelja imaju status roditelja njegovatelja. U odnosu na 2017. godinu uočen je rast broja korisnika za 24,13%. Na dan 31.12.2019. godine navedenom pomoći obuhvaćeno je 87 korisnika - pravo na novčanu pomoć ostvarilo je 17 jednoroditeljskih obitelji te jedna obitelj u kojoj oba roditelja imaju status

roditelja njegovatelja. U odnosu na 2018. godinu uočen je rast broja korisnika za 20,83%. Preko 80% korisnica su žene. Na dan 31.12.2020. godine navedenom pomoći obuhvaćeno je 89 korisnika - pravo na novčanu pomoć ostvarilo je 17 jednoroditeljskih obitelji te jedna obitelj u kojoj oba roditelja imaju status roditelja njegovatelja. U odnosu na 2019. godinu nema značajnijih odstupanja.

2.4.1.6. Naknada za troškove stanovanja

Pravo na naknadu za troškove stanovanja priznaje se samcu ili kućanstvu, korisniku zajamčene minimalne naknade, u visini do polovice iznosa zajamčene minimalne naknade.

Ovu vrstu pomoći Grad Zagreb, Ured provodi od 01.11.1998. godine te osigurava sredstva i obavlja poslove vezane uz ostvarivanje prava na naknadu za troškove stanovanja.

Grafikon 16. – Naknada za troškove stanovanja u razdoblju 2015.-2020.

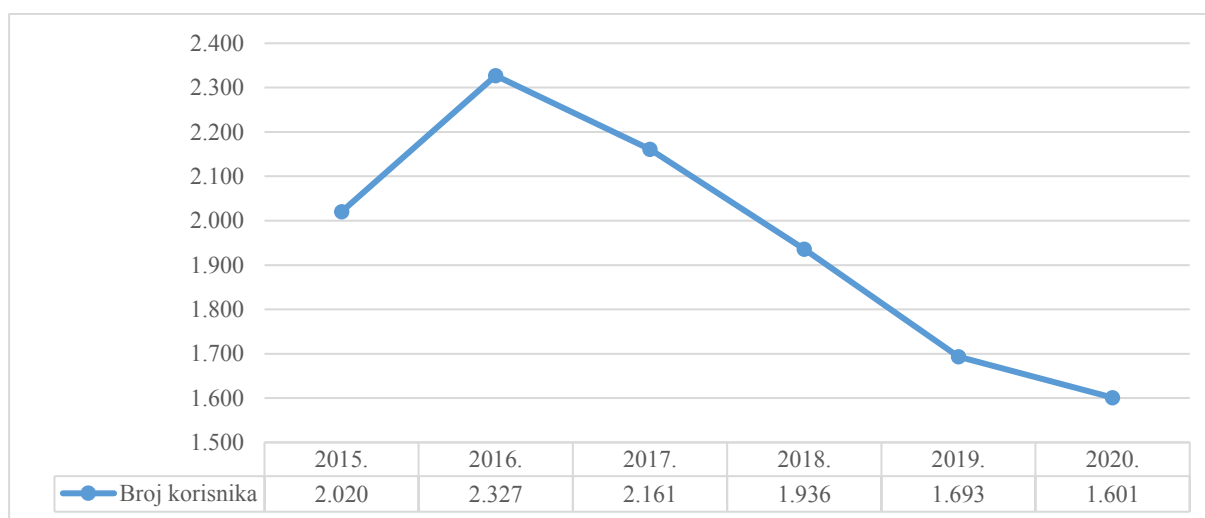
U 2017. navedenim pravom obuhvaćeno je 2 860 korisnika od kojih je 1 553 samaca te 1 307 obitelji. Godine 2018. navedenim pravom obuhvaćeno je 2 684 korisnika prosječno mjesečno (od toga prosječno mjesečno pravo koristilo je 1 573 samaca te 1 111 obitelji) (Grafikon 16.). U odnosu na 2017. godinu broj korisnika se smanjio za 6,15%. Blagi pad broja korisnika vidljiv je u 2019. godini zbog ukidanja zajamčene minimalne naknade obiteljima koje su ostvarile pravo na novčanu pomoć za roditelja odgojitelja te redovne godišnje revizije prava. Navedenim pravom te godine obuhvaćeno je 2 399 korisnika prosječno mjesečno (od toga prosječno mjesečno pravo koristilo je 1 508 samaca te 891 obitelj). U odnosu na 2018. godinu broj korisnika se smanjio za 10,62%. U 2020. godini obuhvaćeno je 2 125 korisnika prosječno mjesečno (od toga je 1 415 samaca te 710 obitelj). U odnosu na 2019. godinu broj korisnika se smanjio za 11,42%. Budući je

pravo rezidualnog karaktera, odnosno vezano je uz pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, pad broja korisnika u skladu je s padom broja korisnika zajamčene minimalne naknade.

2.4.1.7. Pravo na podmirenje troškova grijeva

Pravo se priznaje samcu ili kućanstvu, korisniku zajamčene minimalne naknade, koji se grije na drva. Pravo se ostvaruje tako da se jednom godišnje odobrava novčani iznos za podmirenje troškova grijeva u visini 3 m³ drva (1.050,00 kuna jednokratno).

U 2018. pravo je koristilo 1 936 korisnika, što je smanjenje broja u odnosu na 2017. oko 10%. Kao i kod prava na troškove stanovanja, pravo na podmirenje troškova grijeva prati trendove u kretanju korisnika zajamčene minimalne naknade stoga se i kod ovog vidi pad u broju korisnika. U 2020. godini navedeno pravo je koristio 1601 korisnik (Grafikon 17.).

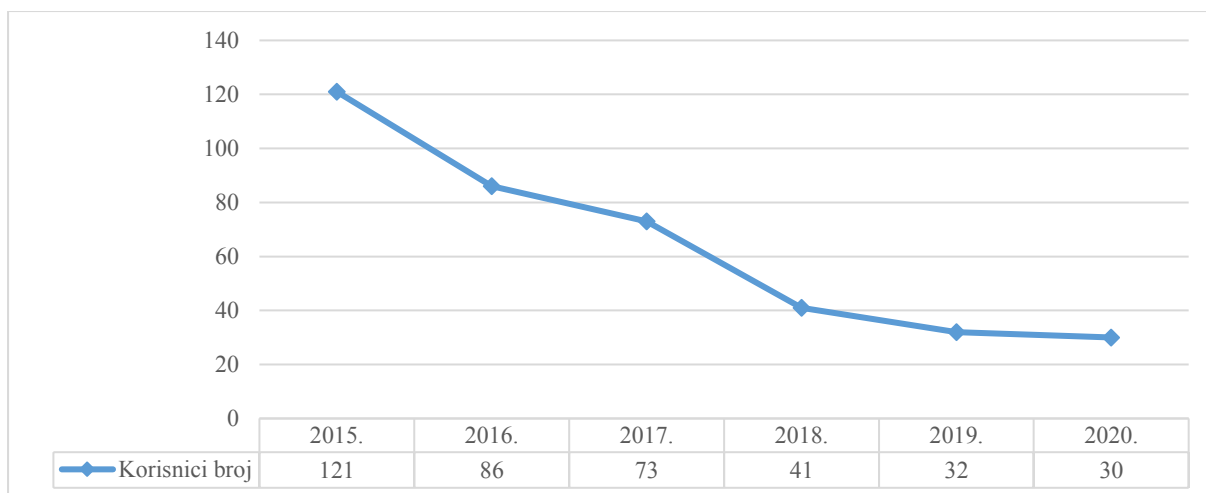
Grafikon 17. – Podmirenje troškova grijeva u razdoblju 2015.-2020.

2.4.2. Pomoći u naravi

2.4.2.1. Pomoć djeci u mliječnoj hrani

Pravo na pomoć djeci u mliječnoj hrani ostvaruje roditelj ili skrbnik djeteta u dobi do 12 mjeseci ako je po procjeni odabranog liječnika pedijatra utvrđena potreba za dodatnom prehranom, pod uvjetom da roditelj ili skrbnik djeteta živi u zajedničkom kućanstvu s djetetom.

Pravo na pomoć djeci u mliječnoj hrani ostvaruju korisnici čiji ukupni prihod po članu kućanstva ne prelazi 200% osnovice (500,00 kuna sukladno Zakonu) uvećane za 20%. Izmjenama Odluke korisnicima ove pomoći u prihod se ne računavaju novčana sredstva na računu koja su blokirana ovršnom ispravom.

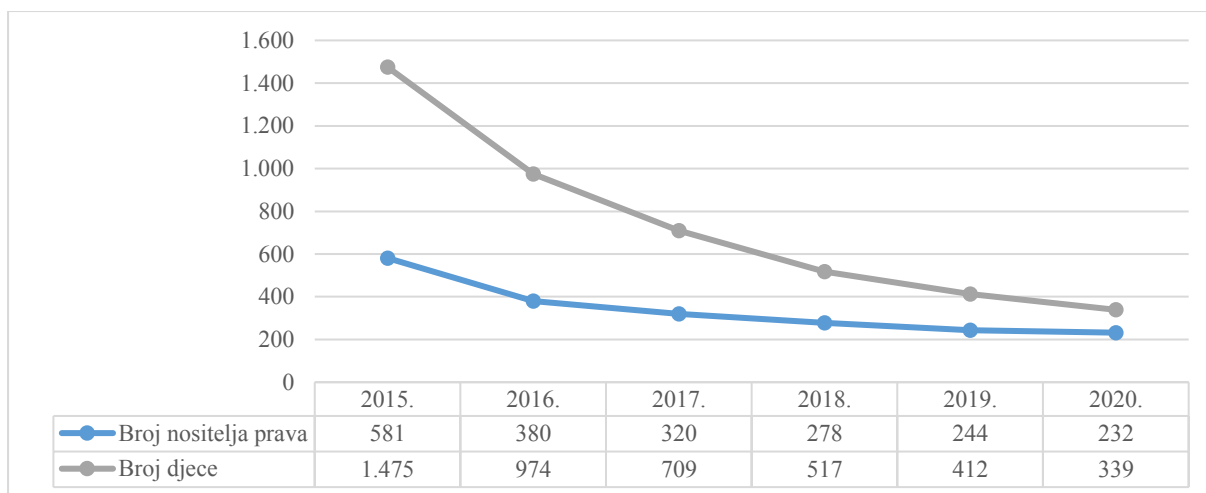

Grafikon 18. – Pomoć u mliječnoj hrani u razdoblju 2015.-2020.

U 2018., na dan 31.12., pomoć je obuhvatila 41 dijete što je smanjenje za oko 40% u odnosu na 2017. godinu, dok je na dan 31.12.2019. godine pomoć obuhvatila 32 djece što je smanjenje za oko 21,95% u odnosu na 2018. godinu. Prosječni broj korisnika u 2020. godini je 30 (Grafikon 18.).

2.4.2.2. Pomoć u obiteljskim paketima

Pomoć u obiteljskim paketima ostvaruje se podjelom obiteljskih paketa koji sadrže: namirnice, sredstva za čišćenje i održavanje osobne higijene. To pravo ostvaruju obitelj ili skrbnik troje i više maloljetne djece ako su korisnici zajamčene minimalne naknade; jednoroditeljska obitelj s jednim ili više maloljetne djece ako je korisnik zajamčene minimalne naknade; obitelj hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ako im redoviti ukupni mjesečni prihodi hrvatskog branitelja i članova njegova kućanstva ne prelaze 230% osnovice (osnovica je određena Zakonom te uvećana za 20%); obitelj ili skrbnik troje i više maloljetne djece i jednoroditeljska obitelj s jednim ili više maloljetne djece, u kojoj je jednom članu obitelji račun blokiran sukladno propisima o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima, a kojima mjesečni prihod po članu kućanstva ne prelazi 100% od navedene osnovice iz Zakona.

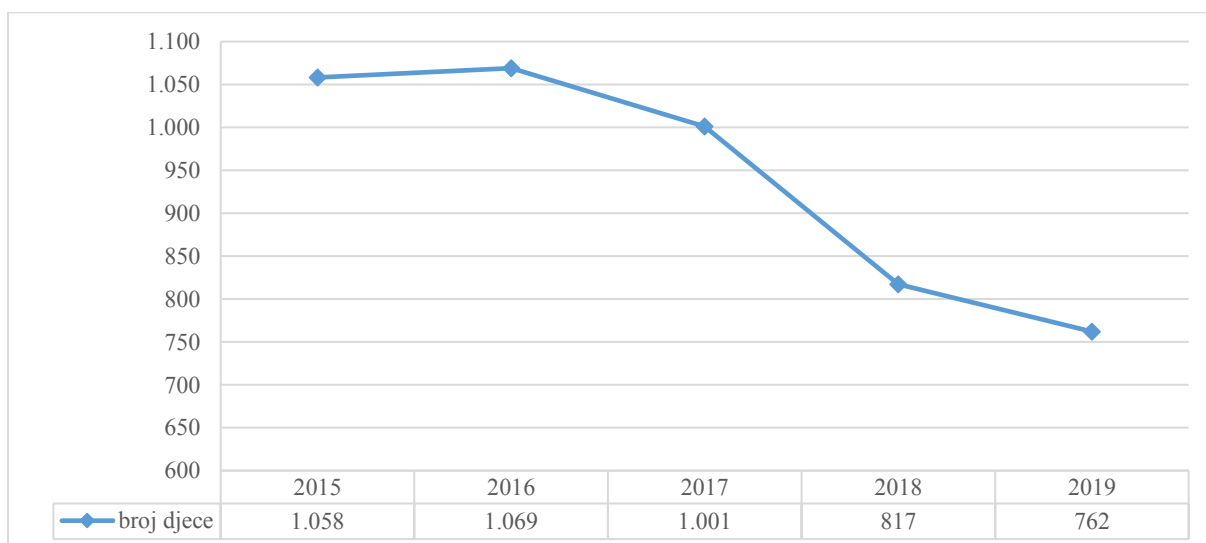

Grafikon 19. – Pomoć u obiteljskim paketima u razdoblju 2015.-2020.

Povodom blagdana Uskrsa i sv. Nikole korisnici pomoći u obiteljskim paketima, korisnici prehrane u pučkoj kuhinji i korisnici pomoći djeci u mliječnoj hrani za svako dijete do 12 godina starosti ostvaruju pomoć u prigodnim dječjim paketima.

2.4.2.3. Ljetovanje

Pravo na besplatno ljetovanje imaju djeca predškolskog i školskog uzrasta do završetka osnovne škole. Pravo utvrđuje Ured te se na ljetovanje upućuju djeca korisnika prava socijalne skrbi i djeca iz obitelji slabijeg imovinskog stanja prema procjeni osnovnih škola i vrtića Grada Zagreba. Pravo na besplatno ljetovanje mogu ostvariti i osobe s invaliditetom čije pravo utvrđuje Ured u suradnji s ustanovama i udrugama osoba s invaliditetom. Na ljetovanje se upućuju i djeca branitelja iz Domovinskog rata slabijeg imovinskog stanja, čije pravo utvrđuje gradsko upravno tijelo nadležno za branitelje.

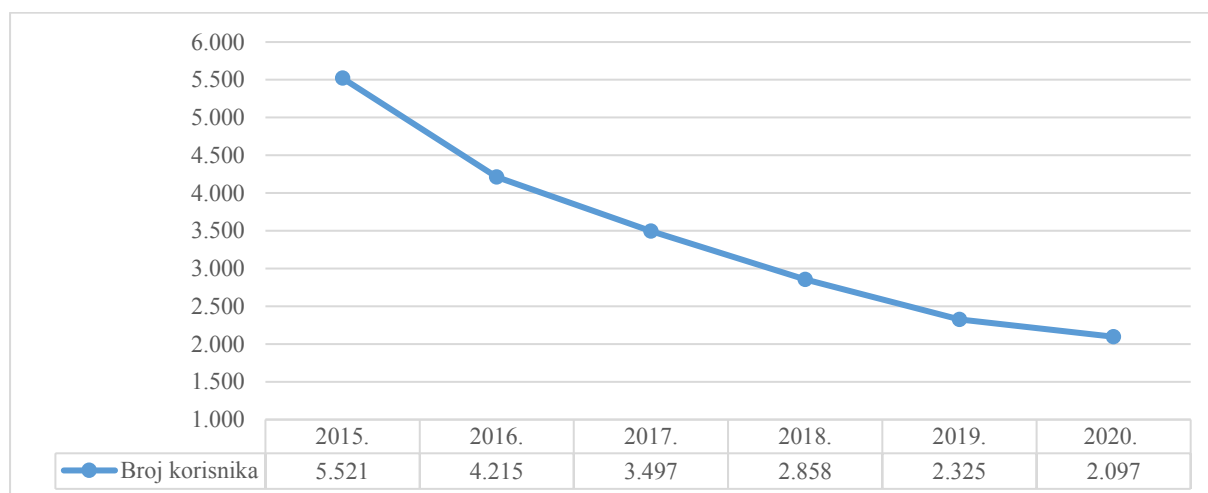

Grafikon 20. – Ljetovanje u razdoblju 2015.-2020.

U 2019. na besplatno ljetovanje otputovalo je 762 djece iz obitelji slabijeg imovinskog statusa, a uslugu je, u odnosu na 2018. godinu, koristilo 6,73% manje djece iz socijalno ugroženih obitelji. Iz Grafikona 20. vidljivo je da se broj djece koji koriste uslugu besplatnog ljetovanja s godinama smanjuje, a isto prati trendove drugih pomoći kod kojih je uočen pad broja korisnika. U 2020. godini mjera nije provedena zbog utjecaja pandemije.

2.4.2.4. Prehrana u pučkoj kuhinji

Prehrana se organizira svakodnevnom pripremom i podjelom ručka. Pravo na prehranu u pučkoj kuhinji ostvaruju korisnici zajamčene minimalne naknade; radno sposoban samac i obitelj u kojoj je jednom članu obitelji račun blokiran sukladno propisima o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima uz uvjet mjesečnog prihoda. Iznimno, pravo na prehranu u pučkoj kuhinji mogu ostvariti i osobe na temelju uputnice Centra (koja mora sadržavati i pisanu procjenu o potrebi za ostvarivanjem prava).

Grafikon 21. – Prehrana u pučkoj kuhinji u razdoblju 2015.-2020.

U 2017. pravo je koristilo 1 731 obitelj, 630 (36,4%) samaca, 268 (15,5%) radno nesposobnih korisnika, 1 100 (63,5%) korisnika koji su korisnici zajamčene minimalne naknade te 730 (42,1%) korisnika koji su pravo na prehranu u pučkoj kuhinji ostvarili temeljem procjene Centra. Na dan 31.12.2018. pravo na prehranu u pučkoj kuhinji koristilo je 1 543 nositelja - 935 (60,6%) samaca, 608 obitelji (85 (14%) jednoroditeljskih obitelji); 303 (19,6%) radno nesposobnih korisnika, 837 (54,2%) korisnika koji su korisnici zajamčene minimalne naknade te 706 (45,8%) korisnika koji su pravo na prehranu u pučkoj kuhinji ostvarili temeljem procjene Centra. U odnosu na 2017. godinu zabilježen je pad broja korisnika od 10,86% .

Na dan 31.12.2019. pravo na prehranu u pučkoj kuhinji koristilo je ukupno 1 353 nositelja prava – 858 (63,4%) nositelja koji su samci, 495 (36,6%) nositelja koji žive u obitelji (u navedenim

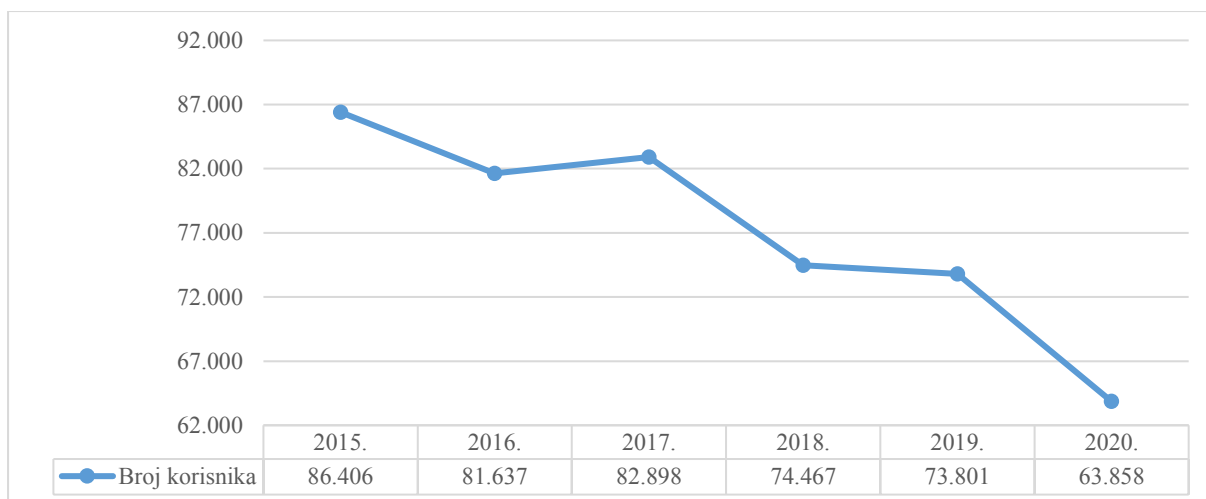
obiteljima, uz nositelje živi 972 člana obitelji) što je ukupno 2 325 osoba/obroka. Ukupno je bilo 67 (13%) jednoroditeljskih obitelji, 206 radno nesposobnih nositelja (15,2%), 715 (52,8%) nositelja koji su korisnici zajamčene minimalne naknade te 638 (47,2%) nositelja koji su pravo na prehranu u pučkoj kuhinji ostvarili temeljem procjene Centra. U odnosu na 2018. godinu zabilježen je pad broja korisnika od 14,74%. Na dan 31.12.2020. pravo na prehranu u pučkoj kuhinji koristilo je ukupno 1 267 nositelja prava – 838 nositelja koji su samci, 429 nositelja koji žive u obitelji (u navedenim obiteljima, uz nositelje živi 830 članova obitelji) što je ukupno 2 097 osoba/obroka. Ukupno je bilo 63 jednoroditeljskih obitelji. 169 nositelja su radno nesposobne osobe. 647 nositelja su korisnici zajamčene minimalne naknade a 620 nositelja su pravo na prehranu u pučkoj kuhinji ostvarili temeljem procjene Centra za socijalnu skrb. U odnosu na 2019. godinu zabilježen je pad broja korisnika od 9,8%.

Iz Grafikona 21. vidljivo je da i ovo pravo bilježi pad broja korisnika nakon zabilježenog ekonomskog rasta odnosno smanjenja korisnika prava na zajamčenu minimalnu naknadu.

2.4.2.5. Pravo na besplatnu godišnju ili mjesečnu pokaznu kartu ZET-a

Grad Zagreb osigurava pravo na besplatne godišnje ili mjesečne pokazne karte ZET-a za različite kategorije građana. Odlukom je propisano da pravo imaju sve nezaposlene osobe prijavljene u mjesečnu evidenciju Zavoda za zapošljavanje, darivatelji krvi pod propisanim uvjetima, umirovljenici uz uvjet prihodovnog cenzusa (3.200,00 kuna po članu kućanstva), korisnici zajamčene minimalne naknade nesposobni za rad i privređivanje, studenti i učenici uz uvjet prihodovnog cenzusa (2.000,00 kuna po članu kućanstva), osobe s invaliditetom koje nisu zaposlene, pratitelj slijepo osobe, osobe kojima je priznat status roditelja njegovatelja ili njegovatelja, osobe starije od 65 godina života, a koje nisu korisnici mirovine uz uvjet prihodovnog cenzusa (3.200,00 kuna mjesečno).

Zaključno, ovo je ujedno i jedno od najčešće korištenih prava unutar kategorije prava socijalne skrbi Grada Zagreba međutim zamjetan je kontinuirani pad u korištenju tog prava (Grafikon 22.). Uočeni trend prisutan je i u slučaju dodjele besplatnih pokaznih karata ZET-a za učenike i studente čiji su ukupni mjesečni prihodi po članu kućanstva jednaki ili manji od 2.000,00 kuna. Smanjenje korištenja toga prava očekivano je s obzirom na podatke koji govore o smanjenju evidentirane nezaposlenosti u Gradu Zagrebu unazad nekoliko godina.

Grafikon 22. – Pravo na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a u razdoblju 2015.-2020.

2.4.2.6. Privremeni smještaj

Pravo na pružanje usluge privremenog smještaja u prihvatilištu ili prenoćištu imaju beskućnici koje na privremeni smještaj uputi Centar; osobe kojima je zbog određene životne nedaće ugrožen život (požar, poplava, potres, druga elementarna nepogoda i slično), a ne mogu realizirati uslugu smještaja na drugi način te osobe koje uputi Ured. Usluga privremenog smještaja obitelji i jednoroditeljskoj obitelji pruža se iznimno, po uputi Ureda, dok se za djecu ne osigura odgovarajući smještaj. Grad Zagreb prepoznaje i bavi se problematikom beskućništva od 1997. godine kada je u svrhu zbrinjavanja i smještaja beskućnika dodijelio prostor u Heinzelovoj 78a Radničkom prenoćištu d.o.o. Tijekom godina briga o beskućnicima se mijenjala sukladno potrebama, ali i zakonskim promjenama. Stoga je u suradnji s drugim dionicima organizirana skrb koja se osigurava na sljedećim lokacijama:

- Gradsko društvo Crvenog križa Grada Zagreba, Prihvatilište za beskućnike, Velika Kosnica, s kapacitetom za smještaj do 150 korisnika.
- Caritas Zagrebačke nadbiskupije, Prihvatilište za beskućnike, Dugoselska 71, Sesevski Kraljevec, s kapacitetom za smještaj do 21 korisnika.
- Samostan Misionarke Ljubavi - Sestre Majke Terezije, Jukićeva 24, s kapacitetom za smještaj do 24 korisnika.

Sukladno zakonskoj obvezi, Grad Zagreb osigurava smještaj za **beskućnike** u suradnji s Gradskim društvom Crvenog križa Grada Zagreba i Caritasom Zagrebačke nadbiskupije. Smještaj se osigurava za oko 180 korisnika, a realizira se sukladno Programu financiranja udruga iz područja pružanja socijalnih usluga.

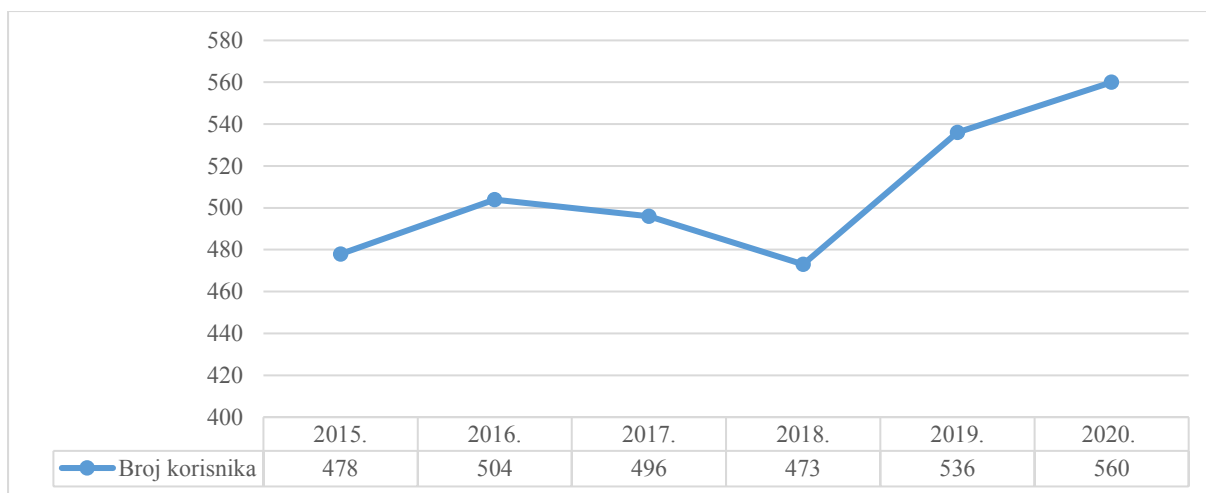
U prenoćištu/prihvatalištu pružaju se sljedeće usluge: prihvata koji uključuje i procjenu psihofizičkog i socijalnog statusa, smještaj, cjelodnevni boravak, prehrana, održavanje osobne higijene, osnovna medicinska njega, različite edukativne, sportske i kreativne aktivnosti u svrhu provođenja slobodnog vremena te usluge informiranja i savjetovanja. Provedbom europskih projekata, Grad Zagreb u suradnji s drugim dionicima na području skrbi o beskućnicima organizira aktivnosti s ciljem razvoja prilagođenih socijalnih usluga za podršku beskućnicima u svrhu podizanja zapošljivosti i integracije na tržištu rada Grada Zagreba.

2.4.2.7. Pomoć u kući

Pomoć u kući može ostvariti osoba kojoj je zbog tjelesnog, mentalnog, intelektualnog ili osjetilnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju ili starosti prijeko potrebna pomoć druge osobe i osoba kojoj je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć druge osobe. Pomoć se priznaje uz uvjet da prihod samca ili prihod po članu kućanstva ne prelazi iznos od 400% osnovice, utvrđene Zakonom, uvećane za 20%. U prihod se ne uračunavaju novčana sredstva na računima koji su blokirani ovršnom ispravom.

U 2017. pomoć u kući koristilo je 496 korisnika - 335 korisnika koristilo je samo dostavu obroka, 18 ih je koristilo samo usluge gerontodomaćice, dok je 143 korisnika koristilo obje usluge.

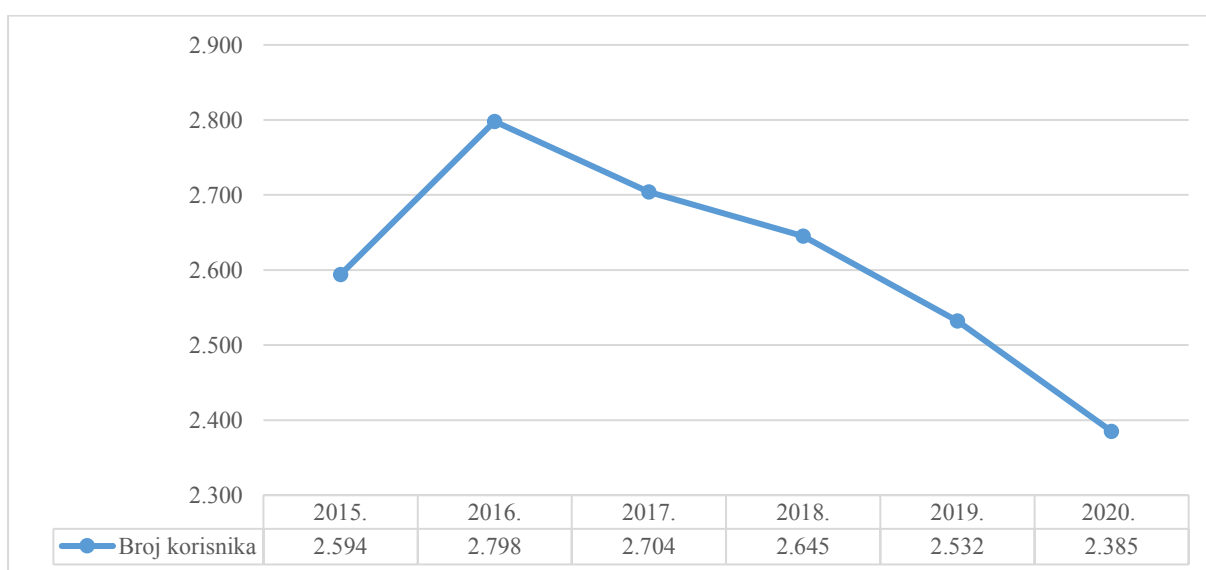
Navedenim pravom, u 2018. godini, obuhvaćeno je ukupno 473 korisnika, od čega je 317 korisnika koristilo samo dostavu obroka, 18 korisnika koristilo je samo usluge gerontodomaćice, dok je 138 korisnika koristilo obje usluge. U 2019. navedenim pravom, na dan 31.12., obuhvaćeno je ukupno 536 korisnika tj. 365 korisnika koristilo je samo dostavu obroka, 20 korisnika usluge gerontodomaćice dok je 151 korisnik koristio obje usluge. U 2020. navedenim pravom, na dan 31.12., obuhvaćeno je ukupno 560 korisnika tj. 394 korisnika koristilo je samo dostavu obroka, 21 korisnik usluge gerontodomaćice dok je 145 korisnika koristilo obje usluge (Grafikon 23.).

Grafikon 23. – Pomoć u kući u razdoblju 2015.-2020.

2.4.2.8. Zdravstvena zaštita zdravstveno neosiguranih osoba

Osobe nesposobne za samostalni život i rad bez sredstava za uzdržavanje, a državljani su Republike Hrvatske ili osobe s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj s prebivalištem u Gradu Zagrebu, imaju pravo na obvezno zdravstveno osiguranje kao osigurane osobe osnovom rješenja koje donosi Ured sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, br. 80/13, 137/13, 98/19) i Pravilniku o mjerilima i postupku za utvrđivanje nesposobnosti za samostalan život i rad i nedostatak sredstava za uzdržavanje za osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj kojima se zdravstvena zaštita ne osigurava po drugoj osnovi (Narodne novine 39/02). Iz Grafikona 24. vidljiv je pad broja korisnika prava na obvezno zdravstveno osiguranje.

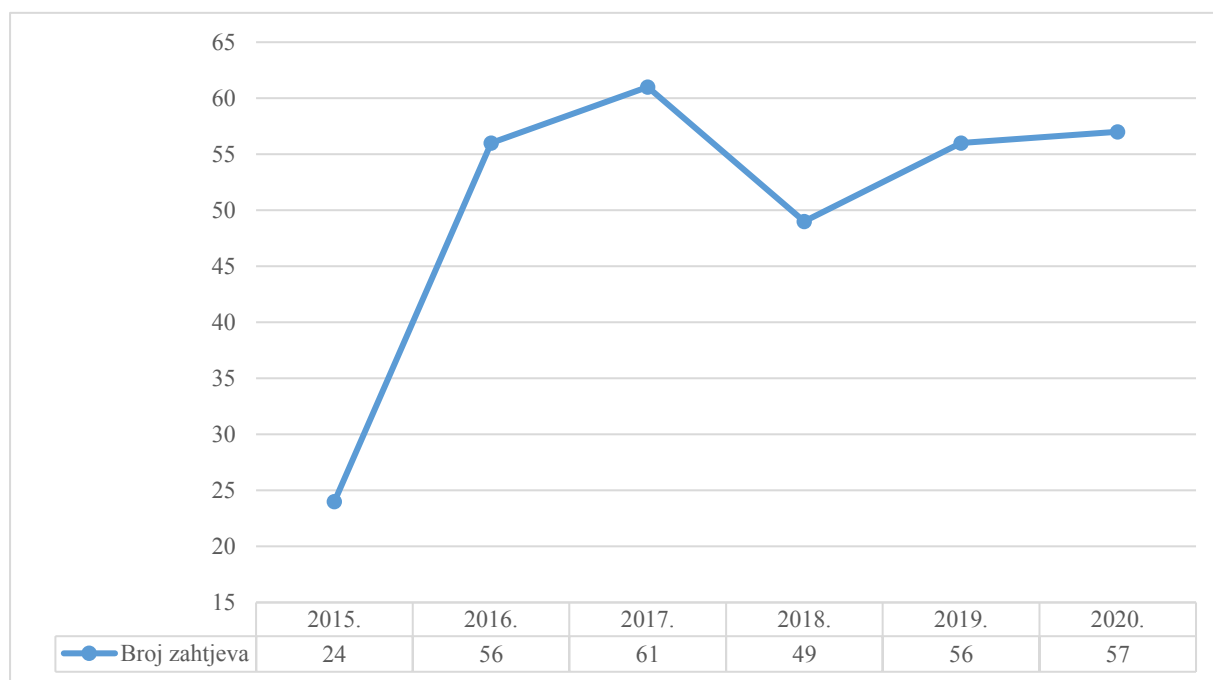

Grafikon 24. - Zdravstvena zaštita zdravstveno neosiguranih osoba u razdoblju 2015.-2020.

2.4.2.9. Podmirenje pogrebnih troškova

Podmirenje pogrebnih troškova iz Proračuna Grada Zagreba osigurava se za osobe koje su preminule na području Grada Zagreba ili izvan područja Grada Zagreba, a u trenutku smrti su imale prijavljeno prebivalište na području Grada Zagreba pod uvjetom da:

- nema obveznika zakonskog ili ugovornog uzdržavanja ili drugih osoba koje će podmiriti pogrebne troškove;
- troškove pogreba ne podmiruje centar za socijalnu skrb na temelju Zakona;
- troškove pogreba ne podmiruje nadležno ministarstvo na temelju Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (Narodne novine, br.121/17 i 98/19)
- se troškovi pogreba ne mogu podmiriti na temelju članstva preminule osobe u udruzi za solidarnu posmrtnu pripomoć ili iz police osiguranja.

Grafikon 25. – Podmirenje pogrebnih troškova u razdoblju 2015.-2020.

2.5. Suradnja s organizacijama civilnog društva

Organizacije civilnog društva predstavljaju veliku vrijednost za djelatnost socijalne skrbi jer odražavaju kapacitete građanstva i doprinose socijalnom uključivanju i koheziji zajednice.

Grad Zagreb prepoznao je važnost civilnog društva kao vrijednog i važnog partnera te kontinuirano podržava i promiče rad udruga koje djeluju na području unaprjeđenja kvalitete života

građana. Financiranje udruga uređeno je Zakonom o udrugama (Narodne novine 74/14, 70/17 i 98/19) i Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (Narodne novine 26/15, u daljnjem tekstu: Uredba), a provodi se na temelju javnih natječaja, javnih poziva i izravnom dodjelom sredstava. Financijska sredstva koja Grad Zagreb dodjeljuje putem javnog natječaja natjecajem mogu se odnositi na financiranje jednogodišnjih ili višegodišnjih programa i projekata, a financiranje ne može biti duže od tri godine.

Uredbom su utvrđeni osnovni standardi planiranja i provedbe financiranja, praćenja i vrednovanja financiranja i izvještavanja te kriteriji, mjerila i postupci financiranja udruga iz javnih izvora koje moraju primjenjivati davatelji sredstava iz državnog proračuna i drugih javnih izvora, a na odgovarajući način i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. U Pravilniku o financiranju udruga iz proračuna Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 19/19) definirana su područja od interesa za Grad Zagreb, među kojima je i područje od socijalnog i humanitarnog značenja. U okviru navedenog područja financiraju se i programi/projekti i aktivnosti namijenjeni poboljšanju kvalitete života građana Grada Zagreba, osobito ranjivih skupina, a sukladno Programu financiranja udruga iz područja socijalnog i humanitarnog značenja za tekuću godinu. Prioriteti financiranja udruga u području socijalnog i humanitarnog značenja utvrđuju se na temelju procjene potreba u ovom području i mjera za ostvarivanje ciljeva.

Ciljevi financiranja udruga iz područja socijalnog i humanitarnog značenja su u 2021. godini:

- Unapređenje i zaštita prava djece, osnaživanje kapaciteta i podrška obitelji, prevencija nasilja u obitelji;
- Razvoj i unapređenje izvaninstitucijskih oblika skrbi;
- Zaštita prava i poboljšanje kvalitete života osoba starije životne dobi;
- **Poboljšanje kvalitete života prioritetnih korisničkih skupina te skupina u najvećem riziku od siromaštva i socijalne isključenosti;**
- Poticanje i promicanje organiziranog volontiranja te podrška vrednovanju volonterskog rada.unapređenje i zaštita prava djece, osnaživanje kapaciteta i podrška obitelji;

Sufinanciranjem programa, projekata i aktivnosti iz područja socijalnog i humanitarnog značenja podržavaju se programi, projekti i aktivnosti kojima se utječe na poboljšanje kvalitete života građana Grada Zagreba, na prevenciju i suzbijanje siromaštva te razvoj socijalnih usluga kojima se direktno utječe na pružanje pomoći i podrške krajnjim korisnicima. Isto tako, Grad

Zagreb na godišnjoj razini objavljuje Javni poziv za sufinanciranje provedbe projekata udruga ugovorenih iz programa Europske unije, fondova Europske unije i inozemnih fondova.

Temeljem kontinuiranog praćenja rada udruga te razvijanja uspješne suradnje s organizacijama civilnog društva, Grad Zagreb je prepoznao kvalitetu njihovih programa u području ublažavanja stope rizika od siromaštva i socijalne isključenosti. Izuzev sufinanciranja programa, projekata i aktivnosti udruga, Grad Zagreb prepoznao je i potrebu izdizanja dosadašnje suradnje na višu razinu i to iznalaženjem modela partnerstva s udrugama u cilju poticanja razvoja civilnog društva općenito. Na taj način udruge postaju nositelji projekata koje usmjereno i kvalitetno provode u svojoj lokalnoj zajednici. Organizacije civilnog društva, osim kao vrijedan resurs na terenu, pokazale su se i važnim akterom u kreiranju socijalnih politika, stoga Grad Zagreb predstavnike organizacija civilnog društva redovito uključuje u rad stručnih skupina.

3. STRATEŠKI CILJEVI I MJERE

Strateški cilj Zagrebačke strategije je **prevencija i smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti na području Grada Zagreba.**

Kako bi se ostvario zadani strateški cilj, zadani su sljedeći podciljevi:

- 1. Razvijati dinamični model socijalnih prava koja će biti ciljana, obuhvatna, adekvatna te nadopunjavajuća u cilju zadovoljenja egzistencijalnih potreba građana Grada Zagreba i uključivanja u zajednicu**

Osnova za socijalno uključivanje pojedinca je zadovoljavanje osnovnih egzistencijalnih potreba, kako pojedinaca tako i obitelji. Razvijanjem modela socijalne skrbi temeljenog na utvrđenim potrebama korisnika i aktivacijom raspoloživih resursa u zajednici, Grad Zagreb nastoji preventivno djelovati na posljedice gospodarske krize uzrokovane pandemijom COVID-19 kao i na smanjenje siromaštva u Gradu Zagrebu.

- 2. Osigurati kvalitetu, dostupnost i raznovrsnost socijalnih usluga te socijalnim ulaganjem omogućiti punu participaciju građana Grada Zagreba u društvu**

Oснаživanje i integracija pojedinaca i obitelji u život zajednice ključne su aktivnosti za uspostavu pravedne i socijalno osviještene zajednice. Grad Zagreb želi unaprijediti i proširiti mrežu prilagođenih i dostupnih socijalnih usluga koje će omogućiti korisnicima da uz podršku razvijaju svoje potencijale i ravnopravno sudjeluju u društvenom životu zajednice.

3. Sustavnim i sveobuhvatnim istraživanjima o kvaliteti života, dobrobiti i socioekonomskom statusu osoba koje su u najvećem riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u Gradu Zagrebu za stvaranje uvida u potrebe građana

Istraživanje potreba građana Grada Zagreba putem kvantitativnih i kvalitativnih metoda istraživanja. Grad želi, primjerenim instrumentima, odgovoriti na pitanje koje su potrebe i teškoće pojedinih skupina koje su u visokom riziku od siromaštva. Na temelju rezultata istraživanja Grad Zagreb će djelovati izravno, mjerama i aktivnostima usmjerenim ranjivim skupinama te neizravno, diseminacijom rezultata kroz publikacije te stručne i znanstvene analize iz kojih će proizaći praktične implikacije istraživanja koje mogu poslužiti kao primjeri dobre prakse. Osim toga, prezentacijom rezultata istraživanja nastojat će se senzibilizirati širu javnost te je motivirati na djelovanje usmjereno ka ranjivim skupinama u društvu.

4. Unapređenje suradnje ključnih dionika u procesu unapređenja modela socijalne zaštite i senzibilizacija javnosti za problematiku siromaštva i socijalne isključenosti

Suradnja i komunikacija dionika u sustavu socijalne skrbi jedan je od značajnih čimbenika unapređenja modela socijalne zaštite, stoga će se posebna pažnja posvetiti prepoznavanju i povezivanju unutar sustava, kao i razvijanju partnerstva s drugima sustavima u svrhu pravovremenog i učinkovitog rješavanja konkretnih situacija. Cilj je uravnotežen sustav odgovornosti nositelja određenih aktivnosti koji će rezultirati učinkovitim upravljanjem socijalnim rizicima kao i unapređenjem socijalne dobrobiti pojedinaca. Senzibilizacijom šire javnosti za problematiku siromaštva, osim pravodobnog pružanja informacija o dostupnosti

prava i usluga, potiče se solidarnost s najugroženijim skupinama te jača kohezija zajednice.

3.1. Razvoj dinamičnog modela socijalnih prava koja će biti ciljana, obuhvatna, adekvatna te nadopunjavajuća u cilju zadovoljenja egzistencijalnih potreba građana Grada Zagreba i uključivanja u zajednicu

Mjera 1.

Redovito osiguravanje prava socijalne skrbi

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za branitelje

Aktivnosti:

1. redovito osiguravati prava socijalne skrbi sukladno Odluci o socijalnoj skrbi Grada Zagreba i Odluci o novčanoj pomoći hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata u povodu blagdana Uskrsa i Božića
2. pratiti broj korisnika na mjesečnoj, polugodišnjoj i godišnjoj razini
3. osigurati dostupnost prava na novčanu pomoć

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj korisnika prava socijalne skrbi
2. izrađena rodna analiza korisnika prava socijalne skrbi
3. izrađena analiza obzirom na broj djece korisnika prava socijalne skrbi
4. izrađena analiza korisnika obzirom na stariju životnu dob korisnika prava socijalne skrbi
5. izrađena analiza broja korisnika hrvatskih branitelja novčane pomoći koji su korisnici naknade za nezaposlene hrvatske branitelje i zajamčene minimalne naknade

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 2.

Povećanje cenzusa za novčanu pomoć umirovljenicima radi povećanja dostupnosti prava i kvalitete života

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

1. izmjena i dopuna Odluke o socijalnoj skrbi
2. osigurati dostupnost prava na novčanu pomoć umirovljenicima

Rok: 2021. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. izmijenjena Odluka o socijalnoj skrbi
2. analiza broja korisnika

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 3.

Proširenje obuhvata korisnika prava na naknadu za troškove stanovanja

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: Centar za socijalnu skrb Zagreb

Aktivnosti:

1. analiza potreba u svrhu izrade baze novih korisnika prava na naknadu za troškove stanovanja
2. izrada baze korisnika prava na naknadu za troškove stanovanja

Rok: 2022. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. utvrđene potrebe za proširenje prava na naknadu za troškove stanovanja
2. izrađena baza korisnika

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 4.

Unapređenje podrške za korisnike socijalne skrbi – samce

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

1. analiza broja i strukture korisnika
2. izmjene i dopune Odluke o socijalnoj skrbi

Rok: 2022.-2025. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. izrađena analiza broja korisnika
2. izmijenjena Odluka o socijalnoj skrbi

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 5.

Osiguravanje pomoći u namirnicama i osnovnim higijenskim potrepštinama osobama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti

Nositelji: Organizacije civilnog društva, Caritas Zagrebačke nadbiskupije, Gradsko društvo Crvenog križa Grada Zagreba

Sunositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

1. pružanje pomoći u namirnicama i higijenskim potrepštinama socijalno ugroženim obiteljima i samcima
2. osiguravanje financijske potpore za određeni fond namirnica u socijalnom dućanu

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj korisnika pomoći u namirnicama i higijenskim potrepštinama
2. dodijeljena sredstva za osiguranje pomoći u namirnicama i higijenskim potrepštinama

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 6.

Unapređenje podrške za korisnike smještene u skloništa za žrtve obiteljskog nasilja na području Grada Zagreba

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

1. analiza broja i strukture korisnika
2. izmjene i dopune Odluke o socijalnoj skrbi
3. osiguranje dostupnosti prava korisnicima prava socijalne skrbi

Rok: 2022.-2025. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. izmijenjena Odluka o socijalnoj skrbi
2. praćenje broja korisnika
3. analiza broja korisnika
4. evaluacija provedene mjere

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 7.

Osiguravanje energetske paketa za korisnike prava na naknadu za troškove stanovanja

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

1. osiguranje energetske paketa
2. osiguranje dostupnosti prava korisnicima prava na naknadu za troškove stanovanja
3. evaluacija provedene mjere i utjecaj na smanjenje troškova stanovanja

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. osigurani energetska paketi
2. analiza broja korisnika
3. provedena evaluacija

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 8.

Proširenje obuhvata korisnika prava na obiteljske pakete

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelj: Ustanova „Dobri dom“ Grada Zagreba

Aktivnosti:

1. izmjene i dopune Odluke o socijalnoj skrbi
2. osiguravanje obiteljskih paketa

Rok: 2022.-2025. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. izmijenjena Odluka o socijalnoj skrbi
2. praćenje i analiza broja korisnika

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 9.

Osiguravanje pomoći i podrške građanima u kriznim situacijama

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Ured za upravljanje u hitnim situacijama

Sunositelji: organizacije civilnog društva i nadležna gradska upravna tijela

Aktivnosti:

1. izrada Protokola o postupanju u kriznim situacijama
2. pružena pomoć i podrška u kriznim situacijama

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. izrađen Protokol o postupanju u kriznim situacijama
2. praćenje broja kriznih intervencija i broja pružene pomoći i podrške

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

3.2. Osigurati kvalitetu, dostupnost i raznovrsnost socijalnih usluga te socijalnim ulaganjem omogućiti punu participaciju građana Grada Zagreba u društvu

Mjera 1.

Uključivanje što više djece u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u dječjim vrtićima Grada Zagreba u cilju smanjenja rizika od siromaštva i socijalne isključenosti

Nositelj: Gradski ured za obrazovanje

Aktivnosti:

1. ostvarivati smanjenja iznosa sudjelovanja roditelja/skrbnika djece s prebivalištem na području Grada Zagreba u cijeni redovitog programa gradskog dječjeg vrtića
2. ostvarivati olakšice u plaćanju redovitog programa gradskog dječjeg vrtića za roditelje/skrbnike djece s prebivalištem na području Grada Zagreba
3. podržavati projekte i programe u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja koji su sufinancirani sredstvima EU fondova u cilju smanjenja rizika od siromaštva/uključivanje u programe sufinanciranja iz sredstava EU fondova troškova uključivanja djece u socioekonomski nepovoljnoj situaciji u predškolske programe
4. redovita evaluacija provedenih programa

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj djece s prebivalištem na području Grada Zagreba čiji su roditelji/skrbnici ostvarili pravo na olakšice u plaćanju redovitog programa gradskog dječjeg vrtića,

2. broj i vrsta prijavljenih projekata koji su sufinancirani sredstvima EU fondova u cilju smanjenja rizika od siromaštva / broj i vrsta projekata koji su sufinancirani sredstvima EU fondova u cilju smanjenja rizika od siromaštva u provedbi .

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u okviru financiranja redovnog programa/redovne djelatnosti gradskih dječjih vrtića.

Mjera 2.

Poticanje učinkovitog i ravnopravnog sudjelovanja djece u odgojno - obrazovnom procesu

Nositelj: Gradski ured za obrazovanje

Aktivnosti:

1. uključivati pomoćnike u nastavi/stručne komunikacijske posrednike za učenike s teškoćama u razvoju
2. nastaviti brigu o školovanju učenika pripadnika nacionalnih manjina sukladno Državnom pedagoškom standardu osnovnoškolskog i srednjoškolskog sustava obrazovanja
3. nastaviti provedbu Programa produženog boravka u osnovnim školama Grada Zagreba
4. osigurati druge obrazovne materijale za učenike osnovnih škola u Gradu Zagrebu
5. osiguravati nabavu udžbenika za učenike srednjih škola
6. nastaviti sufinancirati prehranu u osnovnim školama

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj pomoćnika u nastavi/stručnih komunikacijskih posrednika u osnovnim i srednjim školama
2. broj učenika u osnovnim i srednjim školama kojima je odobren pomoćnik, odnosno stručni komunikacijski posrednik
3. broj osnovnih i srednjih škola u kojima je odobren pomoćnik, odnosno stručni komunikacijski posrednik
4. broj uključenih učenika pripadnika nacionalnih manjina u odgojno-obrazovni sustav
5. broj djece uključenih u Program produženog boravka u osnovnim školama Grada Zagreba
6. broj učenika kojima su osigurani drugi obrazovni materijali
7. broj učenika srednjih škola kojima su osigurani udžbenici

8. broj učenika u osnovnim školama kojima se sufinancira prehrana

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 3.

Osiguravanje dostupnosti i kvalitete obrazovanja kroz stipendiranje različitih kategorija korisnika

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Ured za demografiju

Aktivnosti:

1. osiguravati kontinuirano stipendiranje učenika, studenata i studenata poslijediplomskih studija

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. vrsta dodijeljenih stipendija
2. broj dodijeljenih stipendija

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 4.

Provedba programa zdravstvenih nadstandarda u promicanju zdravlja i edukaciji, prevenciji i ranoj dijagnostici bolesti te liječenju i medicinskoj rehabilitaciji

Nositelj: Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za branitelje

Sunositelji: zdravstvene ustanove kojih je osnivač Grad Zagreb, zdravstvene ustanove na području Grada Zagreba, specijalne bolnice/lječilišta za medicinsku rehabilitaciju, organizacije civilnog društva

Aktivnosti:

1. osigurati kontinuirano provođenje programa zdravstvenih nadstandarda za sve kategorije građana Grada Zagreba
2. Osigurati kontinuirano provođenje programa medicinske rehabilitacije za hrvatske ratne vojne invalide i članove obitelji smrtno stradalih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

3. Osigurati kontinuirano provođenje programa preventivnih sistematskih pregleda za hrvatske branitelje i članove obitelji smrtno stradalih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj provedenih programa
2. broj održanih aktivnosti u programu /broj korisnika
3. broj korisnika medicinske rehabilitacije
4. broj korisnika sistematskih pregleda

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 5.

Osiguravanje uvjeta za provedbu mjera usluga podrške i obiteljske asistencije za jednoroditeljske obitelji

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: ustanove socijalne skrbi čiji je osnivač Grad Zagreb, organizacije civilnog društva

Aktivnosti:

1. analiza broja jednoroditeljskih obitelji u potrebi za uslugom podrške i obiteljske asistencije
2. analiza uvjeta za osiguravanje usluge podrške i obiteljske asistencije u suradnji s organizacijama civilnog društva i ustanovama socijalne skrbi čiji je osnivač Grad Zagreb
3. pružanje usluge podrške i obiteljske asistencije
4. evaluacija sadržaja i provedbe usluga podrške i obiteljske asistencije

Rok: 2022.-2025. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. izrađena analiza broja jednoroditeljskih obitelji u potrebi za uslugama podrške i obiteljske asistencije
2. izrađena analiza uvjeta

3. usluge podrške i obiteljske asistencije u suradnji s organizacijama civilnog društva i ustanovama socijalne skrbi čiji je osnivač Grad Zagreb
4. broj jednoroditeljskih obitelji koje koriste usluge podrške i obiteljske asistencije
5. broj pruženih usluga podrške i obiteljske asistencije
6. provedena evaluacija sadržaja i provedbe usluga podrške i obiteljske asistencije

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 6.

Poticanje uključivanja volontera u rad s osobama u povećanom riziku

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: Zaklada Grada Zagreba "Zajednički put", domovi za starije osobe čiji je osnivač Grad Zagreb, organizacije civilnog društva

Aktivnosti:

1. sufinancirati programe/projekte i aktivnosti kojima se potiče volontiranje
2. informirati i poticati osobe u riziku na uključivanje u rad organizacija civilnog društva
3. organizirati javne tribine s ciljem upoznavanja šire javnosti s koristima volontiranja te mogućnostima uključivanja u rad organizacija civilnog društva
4. kreirati bazu volontera za pružanje podrške

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj financiranih programa/projekata i aktivnosti kojima se potiče volontiranje
2. broj i struktura volontera uključenih u sufinancirane programe/projekte i aktivnosti
3. broj korisnika kojima je pružena podrška volontera kroz sufinancirane programe/projekte i aktivnosti
4. izrađena baza volontera

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 7.

Osiguravanje slobodnih aktivnosti za djecu i odrasle u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za branitelje

Sunositelji: Gradski ured za kulturu, Gradski ured za sport i mlade, domovi socijalne skrbi, organizacije civilnog društva, Crveni križ Grada Zagreba

Aktivnosti:

1. osiguravati povoljnije cijene ulaznica i/ili besplatne ulaznice za kulturne i sportske sadržaje
2. financirati organizacije civilnog društva koje programski djeluju u području razvoja slobodnih aktivnosti - kulturnih, sportskih i edukacijskih aktivnosti za osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
3. poticanje pomoći u učenju za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
4. poticati uključivanje djece hrvatskih branitelja u program za aktivno provođenje slobodnog vremena

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj uključenih dionika koji osiguravaju povoljnije cijene ulaznica i/ili besplatne ulaznice za kulturne i sportske sadržaje
2. vrsta kulturnih i sportskih sadržaja koji se osiguravaju za osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
3. broj osiguranih povoljnijih ulaznica
4. broj financiranih programa/projekata te aktivnosti organizacije civilnog društva koje programski djeluju u području razvoja slobodnih aktivnosti – kulturnih, sportskih i edukacijskih aktivnosti za osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
5. broj korisnika uključenih u navedene programe/projekte i aktivnosti
6. poticanje pomoći u učenju za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
7. broj djece hrvatskih branitelja iz obitelji u riziku od siromaštva uključen u programe

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 8.

Senzibilizacija mladih za društveno korisno učenje u svrhu smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti na području Grada Zagreba

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: Gradski ured za obrazovanje, srednje škole na području Grada Zagreba, organizacije civilnog društva, akademska zajednica

Aktivnosti:

1. ostvarivanje suradnje sa srednjim školama i fakultetima te poticanje učenika i nastavnika na društveno korisno učenje koje će pridonijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti u Gradu Zagrebu
2. provođenje projekata društveno korisnog učenja u zajednici, a koji će za svrhu imati smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti na području Grada Zagreba
3. provođenje edukacije o društveno korisnom učenju
4. evaluacija

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj škola i fakulteta koje su primijenile metodu društveno korisnog učenja u svrhu pridonosenja smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti
2. broj učenika koji su sudjelovali u metodi društveno korisnog učenja
3. broj nastavnika koji su sudjelovali u metodi društveno korisnog učenja
4. broj i kvaliteta projekata koji su realizirani u zajednici putem društveno korisnog učenja a vezani su uz smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti na području Grada Zagreba
5. broj provedenih edukacija o metodi društveno korisnog učenja
6. provedene godišnje evaluacije

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 9.

Poticanje jačanja financijske pismenosti kod osoba koje su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za branitelje

Sunositelji: Organizacije civilnog društva, financijski savjetnici

Aktivnosti:

1. provoditi edukaciju o financijskoj pismenosti kod osoba koje su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti kroz radionice
2. jačati financijsku pismenost kod osoba koje su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti kroz brošure i ostale publikacije
3. jačati financijsku pismenost kod osoba koje su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti kroz javne kampanje o važnosti financijske pismenosti
4. financirati programe i projekte organizacija civilnog društva koje za cilj imaju jačanje financijske pismenosti
5. analizirati društvene učinke provedenih aktivnosti
6. jačati financijsku pismenost kod hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji kroz edukacije i radionice

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj provedenih edukacija o financijskoj pismenosti kod osoba koje su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
2. broj objavljenih brošura i ostalih publikacija koje za cilj imaju jačanje financijske pismenosti
3. broj provedenih javnih kampanja koje za cilj imaju jačanje financijske pismenosti
4. broj financiranih programa i projekata organizacija civilnog društva koje za cilj imaju jačanje financijske pismenosti
5. provedene godišnje analize društvenog učinka među izravnim i neizravnim korisnicima
6. broj provedenih edukacija o financijskoj pismenosti za hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 10.

Zbrinjavanje i integracija beskućnika putem usluge privremenog smještaja

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, organizacije civilnog društva

Sunositelji: Centar za socijalnu skrb Zagreb, Nastavni zavod za javno zdravstvo "Dr. Andrija Štampar"

Aktivnosti:

1. osiguravanje kapaciteta za privremeni smještaj beskućnika u prihvatilište
2. osiguravanje kapaciteta za smještaj beskućnika u prenoćište
3. osiguravanje kapaciteta za pružanje usluge poludnevnog boravka za beskućnike
4. organiziranje sistematskih pregleda za beskućnike

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj prihvatilišta i broj korisnika prihvatilišta
2. broj prenoćišta i broj korisnika prenoćišta
3. broj pružatelja poludnevnog boravka i broj korisnika poludnevnog boravka
4. broj korisnika obuhvaćenih sistematskim pregledom

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba.

Mjera 11.

Prevenција beskućništva poticanjem osnivanja stambenih zajednica za mlade koji izlaze iz alternativne skrbi

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Gradski ured za upravljanje imovinom Grada, organizacije civilnog društva

Sunositelji: Centar za socijalnu skrb Zagreb, Dječji dom Zagreb, Centar za pružanje usluga u zajednici Zagreb – Dugave, SOS Dječje selo Hrvatska

Aktivnosti:

1. osiguravanje prostora za stambene zajednice
2. osiguravanje financijske potpore za stambene zajednice

Rok: 2022. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj stambenih zajednica
2. broj korisnika stambenih zajednica

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 12.

Stručna podrška korisnicima prava socijalne skrbi koja osigurava Grad Zagreb

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: Gradski ured za branitelje, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Regionalni ured Zagreb, organizacije civilnog društva

Aktivnosti:

1. formirati tim za pružanje stručne podrške korisnicima prava socijalne skrbi i educirati djelatnike Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i ostale vanjske stručnjake koji pružaju stručnu podršku
2. detektirati potencijalne korisnike prava socijalne skrbi za stručnu podršku
3. analizirati mogućnosti i potrebe korisnika prava socijalne skrbi
4. organizirati individualni rad s korisnicima prava socijalne skrbi
5. organizirati radionice s korisnicima prava socijalne skrbi
6. izraditi individualni plan rada s korisnikom prava socijalne skrbi
7. pratiti provedbu plana rada s korisnikom prava socijalne skrbi
8. evaluirati stručnu podršku korisnika prava socijalne skrbi

Rok: 2021.-2025. godina

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj djelatnika uključenih u rad s korisnicima prava socijalne skrbi
2. broj vanjskih stručnjaka uključenih u rad s korisnicima prava socijalne skrbi
3. broj provedenih edukacija za djelatnike
4. broj provedenih edukacija za vanjske stručnjake uključenih u rad s korisnicima prava socijalne skrbi
5. broj provedenih individualnih susreta s korisnicima prava socijalne skrbi
6. broj organiziranih radionica s korisnicima prava socijalne skrbi

7. broj izrađenih individualnih planova
8. broj korisnika prava socijalne skrbi kojima se pruža stručna podrška
9. broj korisnika prava socijalne skrbi kojima je prestala potreba za stručnom podrškom

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 13.

Poticanje motivacije i interesa teže zapošljivih nezaposlenih osoba za uključivanjem u besplatne programe stjecanja osnovnoškolskog obrazovanja i prvog zanimanja te za uključivanjem u obrazovanje za deficitarna zanimanja u cilju stjecanja novog zanimanja

Nositelji: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Zagreb

Sunositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Centar za socijalnu skrb Zagreb

Aktivnosti:

1. informirati ciljanu skupinu o mogućnostima uključivanja u programe obrazovanja
2. uključiti i pružati podršku polaznicima tijekom obrazovanja te pratiti njihov ishod
3. suradnja s obrazovnim ustanovama koje provode programe obrazovanja
4. pratiti zapošljavanje polaznika programa obrazovanja

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj održanih info seminara i prisutnih osoba
2. broj osoba uključenih i broj osoba koje su uspješno završile programe obrazovanja
3. broj održanih sastanaka i posjeta nastave
4. broj osoba koje su po završetku obrazovanja realizirale zapošljavanje

Planirana financijska sredstva: nisu potrebna dodatna sredstva

Mjera 14.

Poticanje poslodavaca za zapošljavanje teže zapošljivih osoba kojima prijete siromaštvo i socijalna isključenost

Nositelji: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Zagreb

Sunositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Obrtnička komora Zagreb

Aktivnosti:

1. informirati poslodavce o mogućnosti korištenja subvencije prilikom zapošljavanja ove ciljne skupine
2. suradnja s Udrugama poslodavaca i Komorama
3. pratiti zapošljavanje ove ciljne skupine kroz mjere aktivne politike zapošljavanja

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj održanih info seminara i prisutnih poslodavaca
2. broj osoba zaposlenih kroz mjere aktivne politike zapošljavanja
3. broj održanih sastanaka s partnerima (Udrugama poslodavaca i Komorama)

Planirana financijska sredstva: nisu potrebna dodatna sredstva - sredstva su osigurana kroz Program aktivne politike zapošljavanja koji provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje

Mjera 15.

Osiguravanje dodjele potpora za razvoj društvenog poduzetništva

Nositelj: Gradski ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša

Sunositelji: Zagrebački inovacijski centar d.o.o.

Aktivnosti:

1. financijska potpora društvenim poduzetnicima koji zapošljavaju ili planiraju zaposliti teže zapošljive osobe (osobe s invaliditetom, osobe s umanjenom radnom sposobnošću, žrtve

nasilja u obitelji, roditelje ili skrbnike djece s teškoćama u razvoju, pripadnike romske nacionalne manjine i druge teže zapošljive osobe)

2. stručna/edukativna pomoć društvenim poduzetnicima koji zapošljavaju ili planiraju zaposliti teže zapošljive osobe (osoba s invaliditetom, osoba s umanjenom radnom sposobnošću, žrtava nasilja u obitelji, roditelja ili skrbnika djece s poteškoćama u razvoju, pripadnika romske nacionalne manjine i druge teže zapošljive osobe)

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj i iznos odobrenih potpora društvenim poduzetnicima koji zapošljavaju ili planiraju zaposliti teže zapošljive osobe (osobe s invaliditetom, osobe s umanjenom radnom sposobnošću, žrtve nasilja u obitelji, roditelje ili skrbnike djece s poteškoćama u razvoju, pripadnike romske nacionalne manjine i druge teže zapošljive osobe)
2. broj društvenih poduzetnika kojima su dane savjetodavne/edukativne usluge prilikom započinjanja poslovanja kao društvenih poduzetnika i društvenim poduzetnicima koji zapošljavaju ili planiraju zaposliti teže zapošljive osobe (osoba s invaliditetom, osoba s umanjenom radnom sposobnošću, žrtava nasilja u obitelji, roditelja ili skrbnika djece s teškoćama u razvoju, pripadnika romske nacionalne manjine i druge teže zapošljive osobe)

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 16.

Javne radne aktivnosti za nezaposlene hrvatske branitelje i nezaposlene građane grada Zagreba

Nositelji: Gradski ured za branitelje

Sunositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Javna ustanova Maksimir, zadruga hrvatskih branitelja, učilišta za obrazovanje odraslih

Aktivnosti:

1. osigurati financijska sredstva za provođenje programa
2. organizirati provođenje ekoloških aktivnosti

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj uključenih sudionika
2. broj sudionika koji su završili obrazovne programe

Potrebna financijska sredstva: planirati će se u proračunu Grada Zagreba

3.3. Sustavna i sveobuhvatna istraživanja o kvaliteti života, dobrobiti i socioekonomskom statusu osoba koje su u najvećem riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u Gradu Zagrebu za stvaranje uvida u potrebe građana

Mjera 1.

Sustavno provođenje istraživanja među skupinama koje su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti i stručnjacima koji se bave siromaštvom i socijalnom isključenosti

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, znanstvene institucije

Aktivnosti:

1. sustavno provoditi kvantitativna i kvalitativna istraživanja među osobama koje pripadaju skupinama koje su u povećanom riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
2. sustavno provoditi kvantitativna i kvalitativna istraživanja među stručnjacima koji se bave siromaštvom i socijalnom isključenosti
3. analizirati podatke prikupljene istraživanjima
4. redovito raditi diseminaciju rezultata istraživanja kroz letke, brošure, znanstvene radove i ostale publikacije

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj provedenih kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja među osobama koje pripadaju skupinama koje su u povećanom riziku od siromaštva i socijalne isključenosti
2. broj provedenih kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja među stručnjacima koji se bave siromaštvom i socijalnom isključenosti
3. broj provedenih analiza podataka prikupljenih istraživanjima
4. broj publikacija s diseminacijom rezultata istraživanja

Potrebna financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba te kroz europske fondove

Mjera 2.

Redovito praćenje pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti na području Grada Zagreba

Nositelj: Gradski ured za strategijsko planiranje i razvoj Grada

Aktivnost:

1. praćenje pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti na godišnjoj razini

Rok: kontinuirano

Pokazatelj uspješnosti:

1. objavljeni rezultati pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti

Potrebna financijska sredstva: nisu potrebna dodatna sredstva

3.4. Unapređenje suradnje ključnih dionika u procesu unapređenja modela socijalne zaštite i senzibilizacija javnosti za problematiku siromaštva i socijalne isključenosti

Mjera 1.

Unapređenje međuresorne suradnje u području borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti

Nositelji: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: Gradski ured za obrazovanje, Gradski ured za zdravstvo, Gradski ured za branitelje, Ured za demografiju, ostala gradska upravna tijela, Centar za socijalnu skrb Zagreb, organizacije civilnog društva, privatni sektor

Aktivnosti:

1. osigurati kontinuiranu razmjenu relevantnih podataka
2. edukacija ključnih dionika

3. održavati redovite sjednice Povjerenstva za izradu i praćenje provedbe Zagrebačke strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje 2021. do 2025. godine

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj održanih edukacija
2. broj održanih sjednica Povjerenstva za izradu i praćenje provedbe Zagrebačke strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2025. godine
3. broj održanih međuresornih sastanaka

Planirana financijska sredstva: nisu potrebna dodatna sredstva

Mjera 2.

Unapređenje suradnje i partnerstva u provedbi projekata sa organizacijama civilnog društva u području siromaštva i socijalne isključenosti

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Sunositelji: organizacije civilnog društva

Aktivnosti:

1. poticanje partnerske suradnje s organizacijama civilnog društva u području siromaštva i socijalne isključenosti
2. izrada i provedba projekata u partnerstvu s organizacijama civilnog društva u području siromaštva i socijalne isključenosti

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj partnerskih organizacija uključenih u provedbu projekata u području siromaštva i socijalne isključenosti
2. broj projekata provedenih u partnerstvu s organizacijama civilnog društva

Planirana financijska sredstva: planirat će se u proračunu Grada Zagreba

Mjera 3.

Senzibilizacija i informiranje javnosti za problematiku siromaštva i socijalne isključenosti

Nositelj: Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom

Aktivnosti:

1. redovito obilježavati datume koji su vezani za problematiku siromaštva i socijalne isključenosti
2. provoditi javne kampanje senzibilizacije javnosti za problematiku siromaštva i socijalne isključenosti
3. provoditi edukacije

Rok: kontinuirano

Pokazatelji uspješnosti:

1. broj obilježenih datuma povezanih s problematikom siromaštva i socijalne isključenosti
2. broj i kvaliteta kampanja senzibilizacije javnosti za problematiku siromaštva i socijalne isključenosti
3. broj održanih edukacija

Planirana financijska sredstva: nisu potrebna dodatna sredstva

ZAVRŠNE ODREDNICE

1. Donošenje i provedba Zagrebačke strategije zahtijeva sustavnu i stalnu koordinaciju među nositeljima provedbe mjera i aktivnosti, nadležnih gradskih upravnih tijela te ustanova koje djeluju na ovom području, a funkciju praćenja provedbe i koordinacije na razini Grada Zagreba obavljat će Povjerenstvo za izradu i praćenje provedbe Zagrebačke strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2025. godine koje je imenovao gradonačelnik Grada Zagreba Zaključkom o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za izradu i praćenje provedbe Zagrebačke strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2025. godine (Službeni glasnik Grada Zagreba 25/20; u daljnjem tekstu: Povjerenstvo). Zadaće Povjerenstva su između ostaloga i sudjelovanje u izradi Zagrebačke strategije i planova provedbe Zagrebačke strategije te razmatranje izvješća nositelja mjera o provedbi mjera i aktivnosti iz Zagrebačke strategije.
2. Da bi se provodila i pratila provedba Zagrebačke strategije na godišnjoj razini, gradonačelnik Grada Zagreba će, na prijedlog Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom u suradnji s drugim nadležnim gradskim upravnim tijelima i Povjerenstvom, za svaku godinu, do kraja veljače tekuće godine, donositi godišnje planove provedbe Zagrebačke strategije.
3. Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom u suradnji s drugim nadležnim gradskim upravnim tijelima i Povjerenstvom predložit će gradonačelniku Grada Zagreba donošenje Plana provedbe Zagrebačke strategije za 2021. u roku od dva mjeseca od dana njezina donošenja.
4. Provođitelji mjera Zagrebačke strategije će do 15. veljače svake godine, Gradskom uredu za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom dostavljati izvješća o provedbi mjera i aktivnosti iz svoje nadležnosti za prethodnu godinu, koji će ih do 1. ožujka objediniti.
5. Gradski će ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, do 15. ožujka svake godine, gradonačelniku Grada Zagreba dostaviti objedinjeno izvješće o provedbi mjera i aktivnosti iz Zagrebačke strategije koji će o tome izvijestiti Gradsku skupštinu Grada Zagreba.
6. Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom objavit će Zagrebačku strategiju na mrežnim stranicama Grada Zagreba.

Prilozi

Prilog I. Popis međunarodnih, nacionalnih i gradskih strateških dokumenata na kojima se temelji strategija

Prilog II. Analiza prava iz nadležnosti Centra za socijalnu skrb Zagreb u razdoblju od 2010. do 2020. godine

Prilog III. Rezultati pilot istraživanja socioekonomskog statusa i kvalitete života nezaposlenih osoba u Gradu Zagrebu za vrijeme pandemije COVID - 19 i nakon potresa

Prilog I.

Popis međunarodnih, nacionalnih i gradskih strateških dokumenata na kojima se temelji strategija

UN DOKUMENTI:

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development
<https://sdgs.un.org/2030agenda>

POPIS EU DOKUMENATA

1. The Lisabon Strategy (2000)
https://www.europarl.europa.eu/summits/lis1_en.htm
2. Open Method of Coordination for social protection and social inclusion
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:em0011>
3. Preporuka Vijeća od 15. veljače 2016. o integriranju dugotrajno nezaspoljenih osoba na tržište rada
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H0220\(01\)&from=IT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H0220(01)&from=IT)
4. EUROPE 2020 – A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth
<https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
5. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=celex%3A52013DC0083>
6. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL STRENGTHENING THE SOCIAL DIMENSION OF THE ECONOMIC AND MONETARY UNION
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0690&from=hr>
7. Rezolucija Europskog parlamenta o usklađenom djelovanju EU-a za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 i njezinih posljedica (2020/2616(RSP))
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2020-0149_HR.html

POPIS NACIONALNIH DOKUMENATA

1. Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.)
<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/ZPPI/Strategije/Strategija%20borbe%20protiv%20siroma%C5%A1tva.pdf>
2. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine
<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2020/11%20studeni/12%20studenog/Nacrt%20NRS%202030%20i%20Dodaci-12112020.pdf>

POPIS GRADSKIH DOKUMENATA

1. Razvojna strategija Grada Zagreba za razdoblje do 2020. godine
https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/gu%20za%20strategijsko%20planiranje/Razvojna%20strategija%20Grada%20Zagreba_SGGZ_18-17.pdf
2. Socijalni plan Grada Zagreba 2014.-2020.
<https://www.zagreb.hr/socijalni-plan-grada-zagreba-2014-2020/70651>

Analiza prava iz nadležnosti Centra za socijalnu skrb Zagreb u razdoblju od 2010. do 2020. godine³⁶

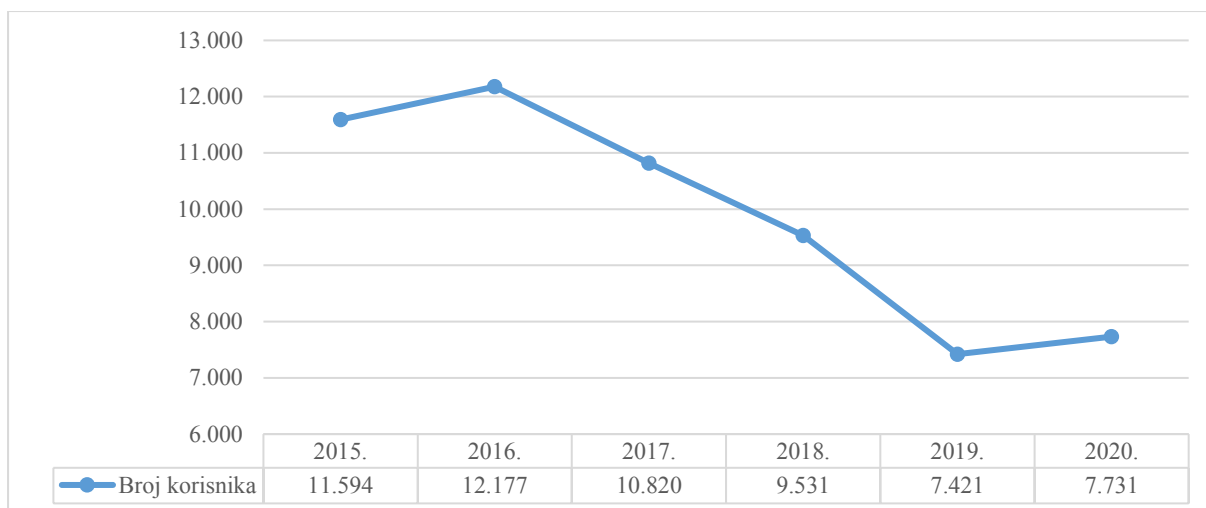
Zakonom normirana su prava i socijalne usluge za korisnike sustava socijalne skrbi, a čiji je cilj pružanje pomoći socijalno ugroženim osobama kao i osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima. Ona se ostvaruju putem centara za socijalnu skrb te predstavljaju centralnu razinu djelatnosti. Centar za socijalnu skrb Zagreb (u daljnjem tekstu: Centar) osigurava prava i socijalne usluge za korisnike/ice s prebivalištem u Gradu Zagrebu te je temeljem dostupnih podataka izrađena analiza kretanja broja korisnika prava u petogodišnjem periodu.

Važno je napomenuti da analiza kretanja broja korisnika u promatranom razdoblju prikazuje trend opadanja korištenja prava (osim po osnovi invaliditeta) što je očekivano uslijed poboljšanih ekonomskih kretanja u tom razdoblju. Važno je istaknuti da, osim državne razine, svaka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može sukladno svojim proračunskim mogućnostima, stanovnicima na svom području osigurati veći opseg novčanih naknada i socijalnih usluga te kreirati vlastiti model socijalne politike.

1. Zajamčena minimalna naknada

Zajamčena minimalna naknada pravo je na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba (prehrana, smještaj, odjeća i druge stvari za osobne potrebe (egzistencijalni minimum). Ona predstavlja osnovni instrument u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Osnovica iznosi 800,00 kuna te su zakonski definirani ostali iznosi za samca i članove kućanstva. Sukladno dostupnim podacima Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, obuhvat stanovništva u 2018. godini koji koriste pravo na zajamčenu minimalnu naknadu u Republici Hrvatskoj je 1,78%, a u Gradu Zagrebu 1,19% .

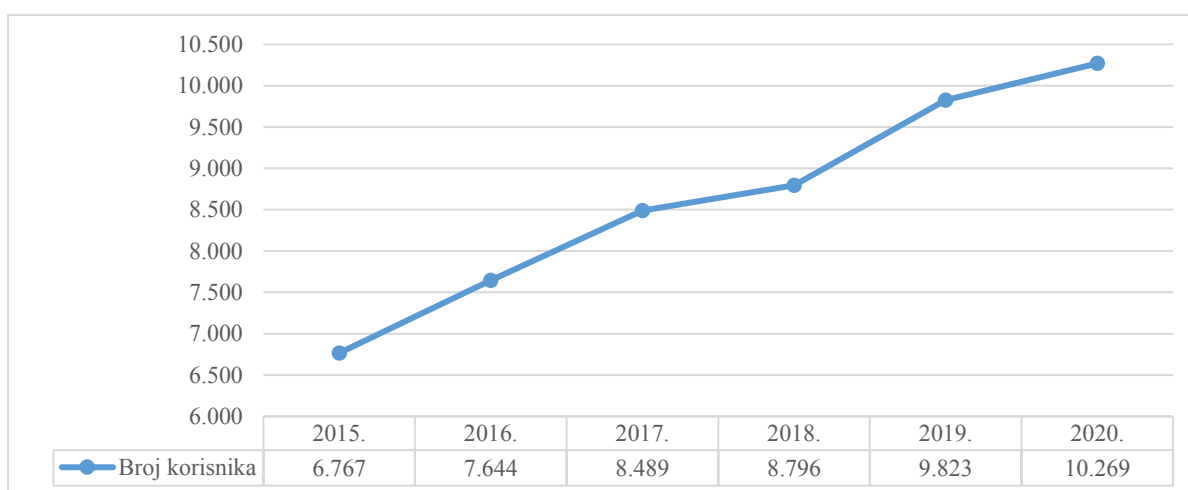
³⁶ Izvješća Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2007.-2019.): <https://mrosp.gov.hr/>, preuzeto 26.10.2020.

Grafikon 4. – Broj korisnika zajamčene minimalne naknade u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020.

2. Doplatak za pomoć i njegu

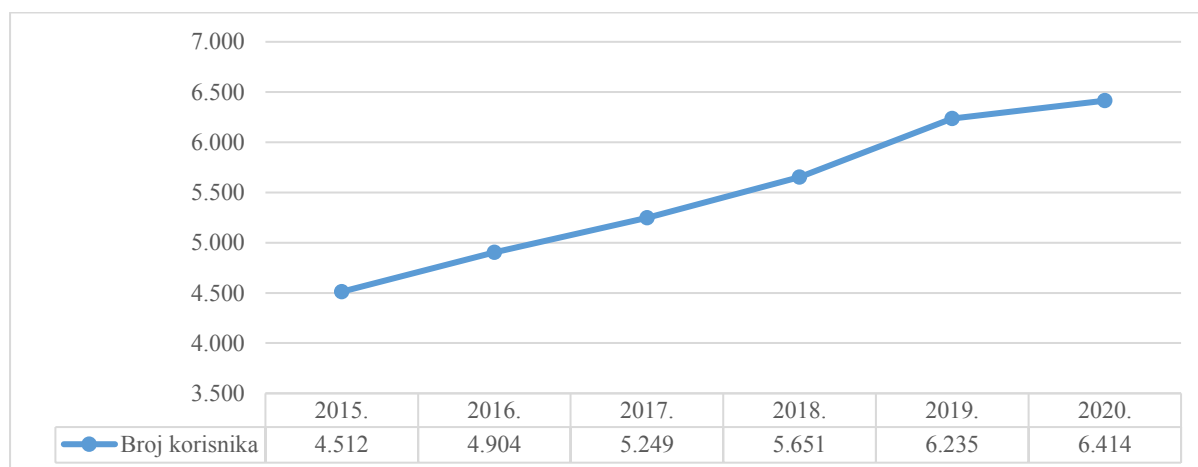
Pravo na doplatak za pomoć i njegu priznaje se osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe u organiziranju prehrane, pripremi i uzimanju obroka, nabavi namirnica, čišćenju i pospremanju stana, odijevanju i svlačenju, održavanju osobne higijene, kao i obavljanju drugih osnovnih životnih potreba. Doplatak za pomoć i njegu može se priznati u smanjenom (420,00 kuna mjesečno) i punom iznosu (600,00 kuna mjesečno).

Grafikon 5. – Broj korisnika doplatka za pomoć i njegu u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020.

3. Osobna invalidnina

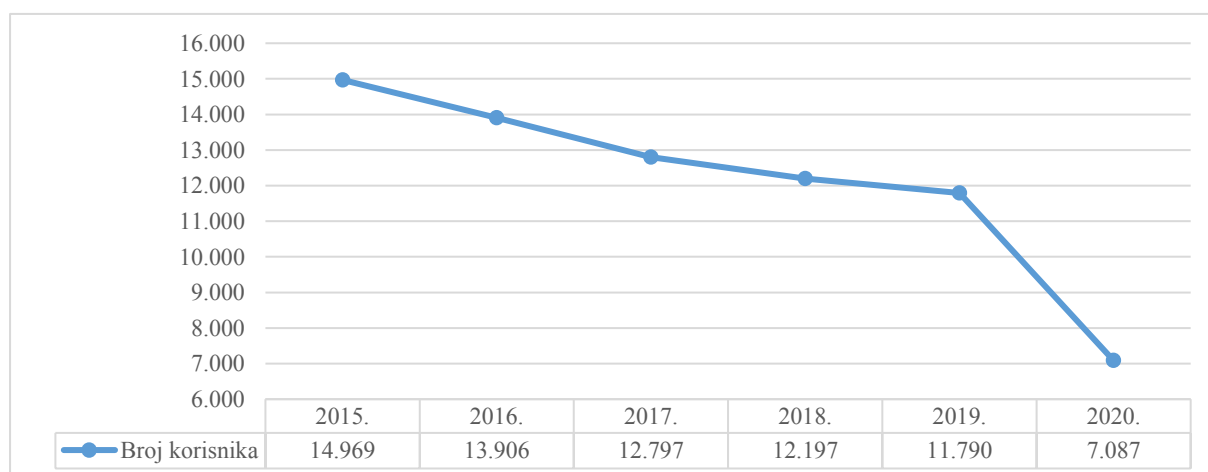
Pravo na osobnu invalidninu priznaje se osobi s teškim invaliditetom ili drugim teškim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju, u svrhu zadovoljavanja njezinih životnih potreba za uključivanje u svakodnevni život zajednice. Priznaje se u mjesečnom iznosu od 1.500,00 kuna.

Grafikon 6. – Broj korisnika osobne invalidnine u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020.

4. Jednokratna naknada

Jednokratna naknada priznaje se samcu ili kućanstvu koje zbog trenutačnih materijalnih teškoća nije u mogućnosti podmiriti osnovne životne potrebe nastale zbog rođenja ili školovanja djeteta, bolesti ili smrti člana obitelji, elementarne nepogode i slično.

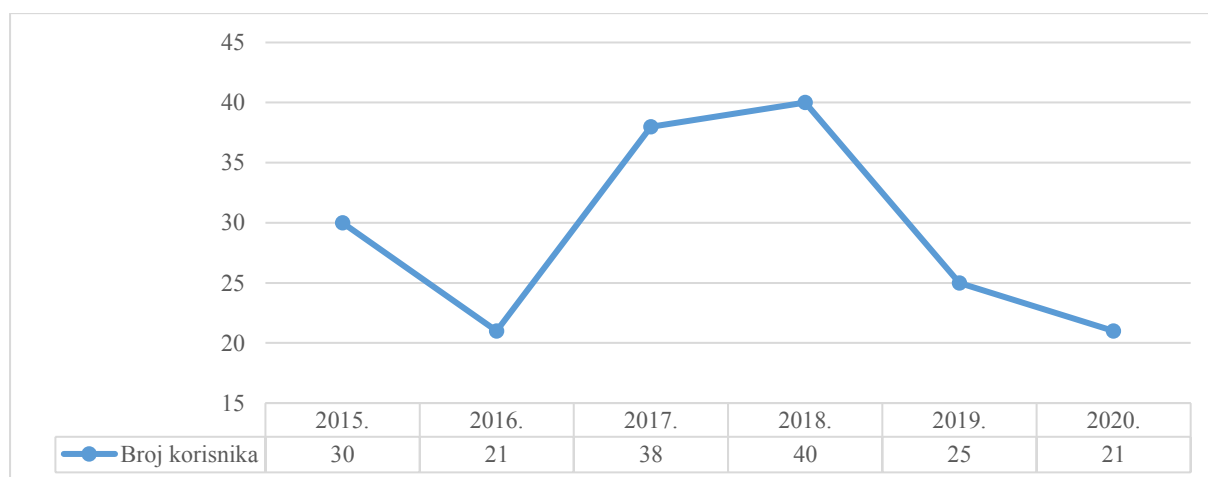
Grafikon 7. – Broj korisnika jednokratne naknade u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020 (na dan 15.9.2020.).

Smanjenje korištenja prava na jednokratnu naknadu očekivano je s obzirom na podatke koji govore o smanjenju evidentirane nezaposlenosti u Gradu Zagrebu u promatranom razdoblju.

Kao i kod prava na zajamčenu minimalnu naknadu, u 2020. godini još uvijek nije evidentiran porast broja korisnika, a isti se može očekivati nakon prestanka prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, kao što je to bio slučaj nakon ekonomske krize 2009. godine.

5. Naknade u vezi s obrazovanjem

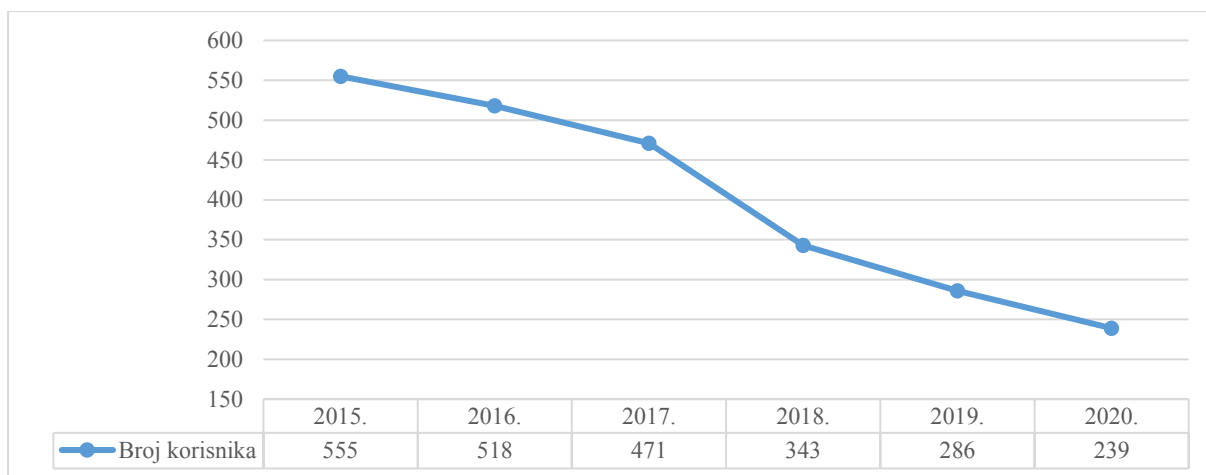
Korisniku prava na uslugu smještaja, odnosno organiziranog stanovanja priznaje se pravo na naknadu za redovito studiranje na sveučilišnom ili stručnom studiju u visini četverostrukog iznosa osnovice (500,00 kuna).

Grafikon 8. – Broj korisnika naknade u vezi s obrazovanjem u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020.

6. Naknada do zaposlenja

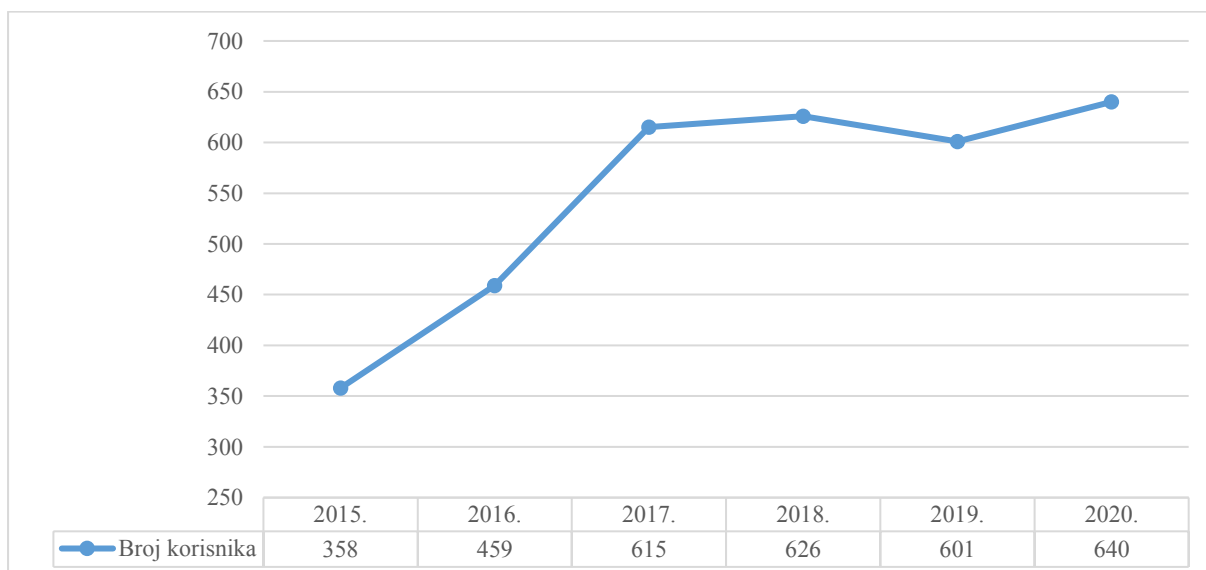
Pravo na naknadu do zaposlenja priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju, odnosno osobi s invaliditetom kojima je tjelesno, mentalno, intelektualno ili osjetilno oštećenje utvrđeno na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom sukladno posebnom zakonu, nakon završetka osnovnoškolskog, srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja, a najranije s navršениh 15 godina života, ako naknadu za vrijeme nezaposlenosti ne ostvaruje prema drugim propisima, a evidentirana je kao nezaposlena osoba pri nadležnoj službi za zapošljavanje ili ima utvrđenu privremenu nezapošljivost od strane nadležnog tijela sukladno posebnom propisu. Naknada iznosi mjesečno 350,00 kuna.

Grafikon 9. – Broj korisnika naknade do zaposlenja u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020.

7. Status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja

Pravo na status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja priznaje se jednom od roditelja (ili drugim članovima obitelji sukladno Zakonu) djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koje je uslijed oštećenja potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba. Naknada iznosi 4.000,00 kuna.

Grafikon 10. – Broj korisnika koji imaju status roditelja njegovatelja u Gradu Zagrebu u razdoblju 2015.-2020. (CZSS Zagreb – podaci)

Rezultati pilot istraživanja socioekonomskog statusa i kvalitete života nezaposlenih osoba u Gradu Zagrebu za vrijeme pandemije COVID - 19 i nakon potresa

Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, proveo je pilot istraživanje u razdoblju od 18. do 28. rujna 2020. godine koje je za cilj imalo istražiti socioekonomski status i kvalitetu života nezaposlenih osoba u Gradu Zagrebu u 2020. godini. Nezaposleni kao istraživana populacija odabrani su zbog toga što imaju najveću stopu rizika od siromaštva prema najčešćem statusu u aktivnosti. Uzorak je bio prigodan te su sudionici regrutirani online, putem službene mrežne stranice i aplikacije Grada Zagreba te putem društvenih mreža. Svrha istraživanja bila je i testirati upitnik te pomoću ovog pilot istraživanja planirati buduća opsežnija istraživanja koja će se raditi kombinacijom kvantitativne (anketa, analiza sadržaja sekundarnih podataka) i kvalitativne (polustrukturirani intervju) metode. U nastavku se navode najvažniji rezultati provedenog istraživanja.

U istraživanju je sudjelovalo 118 osoba u dobi od 20 do 62 godine ($M=35,17$) pretežito ženskog spola (81,4%). S obzirom na obrazovanje, 4,2% sudionika ima završenu osnovnu školu, 44,1% srednju školu, 39,8% višu školu odnosno fakultet te 11,9% sudionika istraživanja ima završen doktorat ili magisterij. 53,4% sudionika ima djecu.

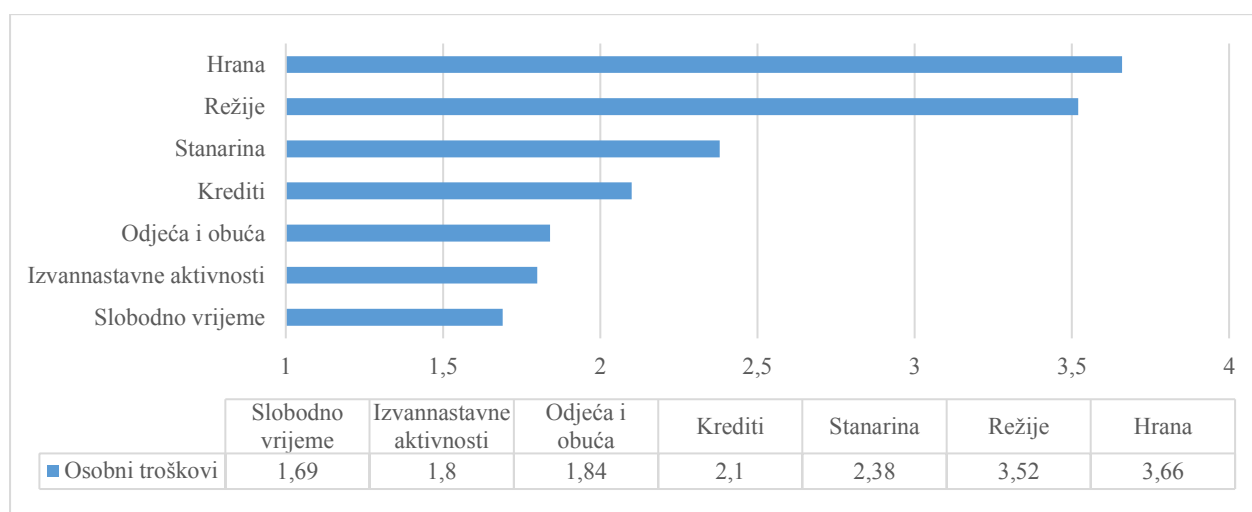
Kao razlog nezaposlenosti, 22,9% sudionika istraživanja navodi otkaz zbog posljedica pandemije COVID-19, a 24,6% navodi otkaz, ali koji nije posljedica pandemije. 16,1% sudionika istraživanja navodi kako je njihov razlog nezaposlenosti završetak obrazovanja te tek traže prvo zaposlenje. Od ukupnog broja sudionika, 26,3% je blokiranih građana, 16,9% jednoroditeljskih obitelji/samohranih roditelja, a 0,8% ih je s više od 60 godina. 10,2% je osoba s invaliditetom. Većina sudionika istraživanja (83,1%) nisu korisnici prava na zajamčenu minimalnu naknadu.

33,9% sudionika svoj materijalni status procjenjuje lošim, 24,6% nešto lošijim od prosjeka, 29,7% prosječnim dok 11,9% svoj materijalni status procjenjuje nešto boljim od prosjeka. U istraživanju, vezano uz potres, najveći dio sudionika, njih 44,1%, odgovorio je kako je imao manjih oštećenja od potresa, dok je njih 12,7% imalo dosta oštećenja, a 5% ispitanika imalo je velika oštećenja odnosno potres im je u potpunosti uništio kuću ili stan u kojem su živjeli. Što se tiče utjecaja posljedica trenutačne pandemije COVID-19 na socioekonomski status, 47,5% nezaposlenih sudionika navodi kako se njihovo materijalno stanje pogoršalo, a 29,7% navodi kako

im se materijalno stanje značajno pogoršalo dok ih 22,9% navodi kako je ostalo isto. Nitko od sudionika nije odgovorio kako im se materijalno stanje poboljšalo ili značajno poboljšalo. **Zaključno, 77,2% sudionika navodi da je došlo do pogoršanja materijalnog stanja zbog pandemije.**

1. Osobni troškovi

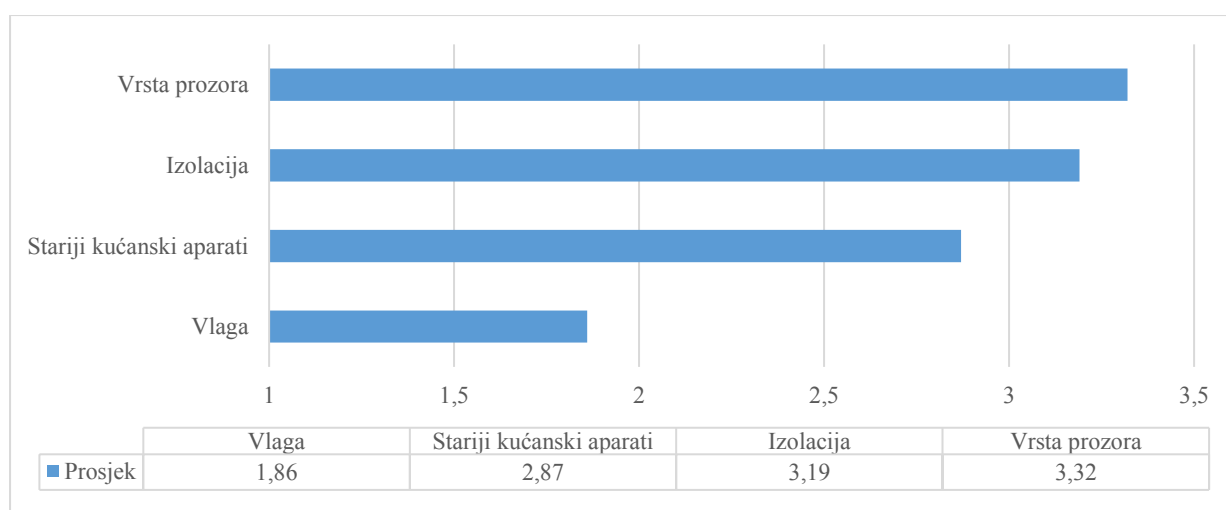
Mjesečni troškovi kućanstva kod 47,5% sudionika istraživanja iznose više od 5000,00 kuna. Od osobnih troškova, sudionici navode hranu i režije kao najveći trošak, a slobodno vrijeme, izvannastavne aktivnosti i obrazovanje kao najmanji (Grafikon 25.).

Grafikon 25. – Troškovi kućanstva nezaposlenih osoba (Prosječni odgovori)

2. Uvjeti stanovanja

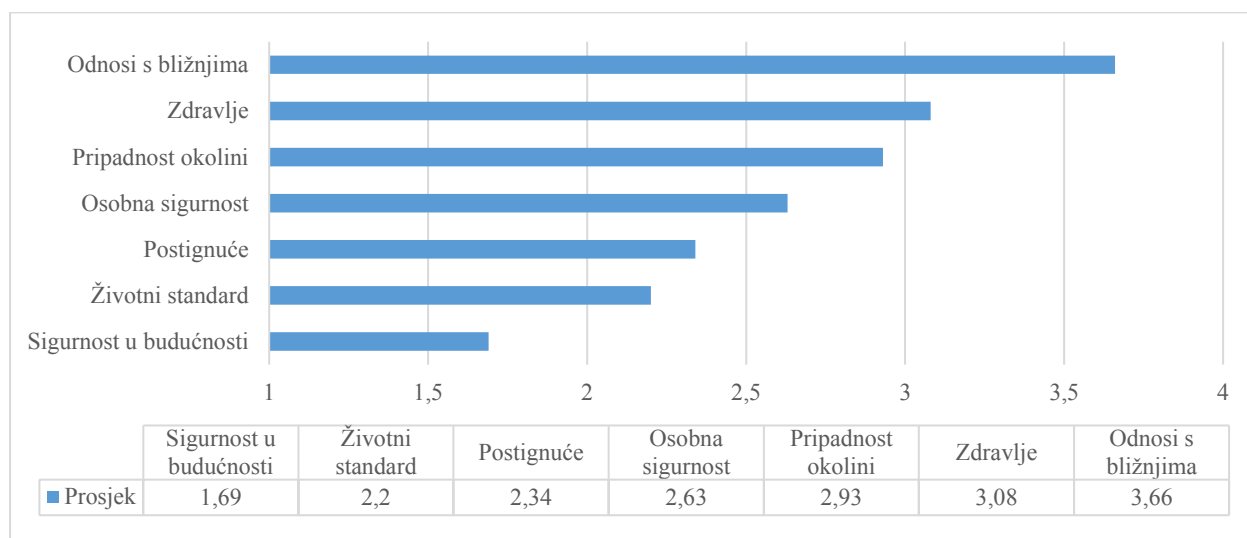
Životni uvjeti koji utječu na visinu režija sudionika pilot istraživanja prikazani su na Grafikonu 26. Prema rezultatima istraživanja, sudionici percipiraju kako im na visinu režija najviše utječe vrsta prozora, zatim izolacija te kućanski aparati dok vlaga utječe u najmanjoj mjeri.

Grafikon 26. – Utjecaj pojedinih čimbenika na visinu režija (Prosječni odgovori)

3. Kvaliteta života

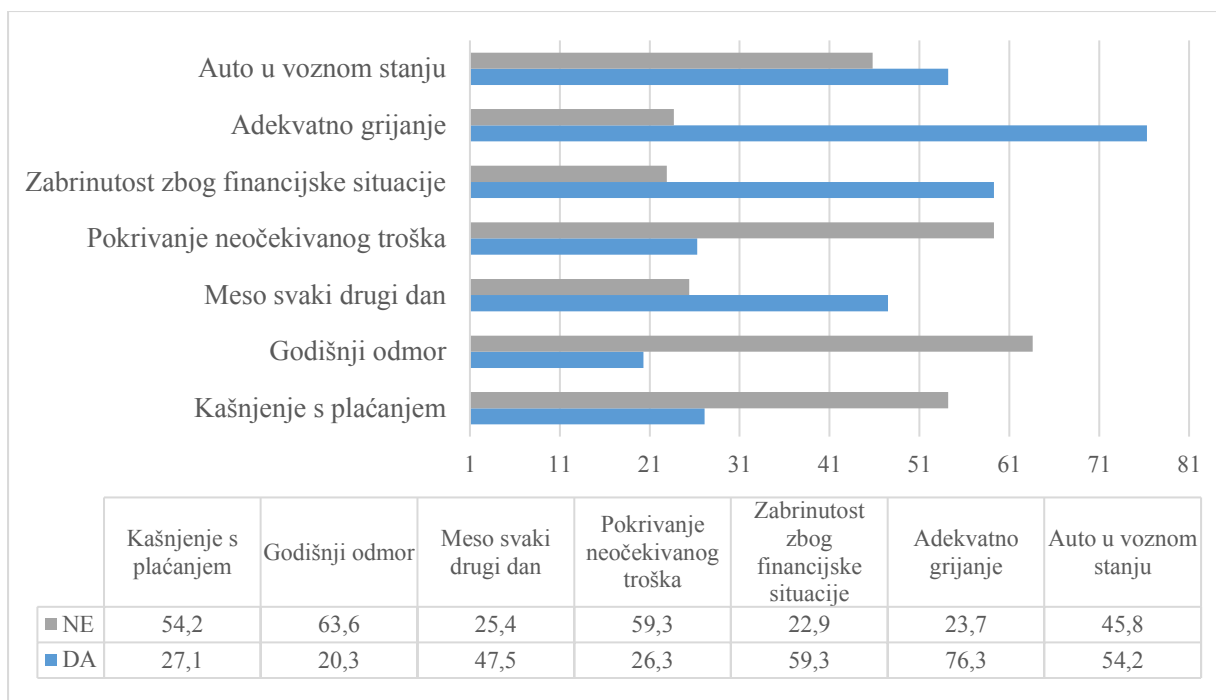
Dimenzije kvalitete života odnosno pojedini aspekti zadovoljstva prikazani su na Grafikonu 27. Prema rezultatima, sudionici su najzadovoljniji svojim odnosima s bližnjima te svojim zdravljem. S druge strane, najmanje su zadovoljni svojim postignućem, životnim standardom i svojom sigurnošću u budućnosti.

Grafikon 27. – Kvaliteta života (Prosječni odgovori)

4. Materijalna deprivacija

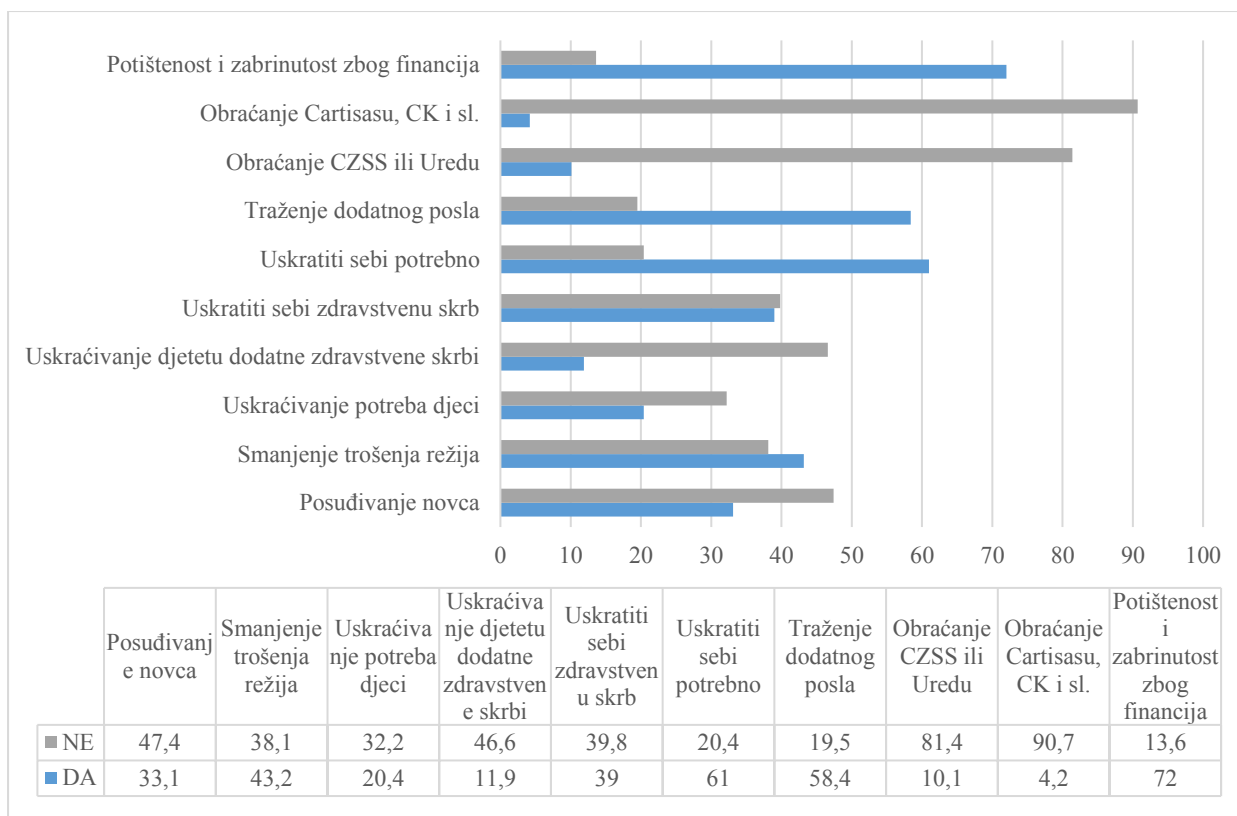
Na Grafikonu 28. prikazana je skala materijalne deprivacije. Prema rezultatima, veći dio sudionika ne može pokriti neočekivani financijski trošak (59,3%), ne može si priuštiti tjedan dana godišnjeg odmora izvan kuće za sve članove obitelji (63,6%) te je zabrinuto zbog svoje financijske situacije (59,3%). Većina sudionika istraživanja ima auto u voznom stanju (54,2%) te si može priuštiti adekvatno grijanje za najhladnijih zimskih mjeseci (76,3%). Isto tako, 47,5% sudionika može si priuštiti meso, ribu ili vegetarijanski proizvod svaki drugi dan.

Grafikon 28. - *Skala materijalne deprivacije (%)*³⁷

Na Grafikonu 29. prikazani su rezultati vezani uz aspekte materijalnih poteškoća obitelji. Prema rezultatima, u zadnjih 6 mjeseci, 33,1% sudionika pilot istraživanja bilo je primorano posuditi novac kako bi pokrilo troškove, 43,2% sudionika smanjilo je potrošnju režija zbog previsokih računa, 20,4% (od onih koji imaju djecu) bilo je primorano uskratiti djeci nešto što im je bilo potrebno (npr. školski pribor ili odjeću) dok je 61% sudionika bilo primorano sebi uskratiti nešto što im je bilo potrebno jer nije imalo novca (npr. frizer, odjevni predmet). 11% sudionika istraživanja bilo je primorano uskratiti svome djetetu zdravstvenu skrb (lijekove bez recepata, zubara), a čak 39% sudionika u posljednjih šest mjeseci bilo je primorano uskratiti sebi dodatnu zdravstvenu skrb. Ipak, samo 10,1% sudionika istraživanja obratilo se za pomoć Centru ili Uredu, dok se 4,2% sudionika obratilo za pomoć Caritasu, Crvenom križu ili nekoj drugoj organizaciji civilnog društva. Čak 72% sudionika se u posljednjih šest mjeseci osjećalo potišteno i zabrinuto zbog nedostatka novca.

³⁷ Sudionici su odgovarali na skali od 1 do 5 koja je pretvorena u odgovore da/ne na način da su se odgovori 1 (nikad) i 2 (gotovo nikad) spojili u kategoriju 'NE', dok su se odgovori 4-gotovo uvijek i 5-uvijek spojili u kategoriju 'DA'. Odgovor 3 je izuzet iz ove analize pa stoga neki postoci ukupno ne čine zbroj od 100%

Grafikon 29. - *Skala materijalnih teškoća u obitelji u zadnjih 6 mjeseci*³⁸

³⁸ Sudionici su odgovarali na skali od 1 do 5 koja je pretvorena u odgovore da/ne na način da su se odgovori 1 (nikad) i 2 (gotovo nikad) spojili u kategoriju 'NE', dok su se odgovori 4-gotovo uvijek i 5-uvijek spojili u kategoriju 'DA'. Odgovor 3 je izuzet iz ove analize pa stoga neki postoci ukupno ne čine zbroj od 100%